

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA PRÁVA

Hotelové služby v České republice a na Slovensku

Hotel services in the Czech Republic and Slovakia

Student: Bc. Sandra Draganová

Vedoucí diplomové práce: Mgr. Pavel Godický

Ostrava 2011

Zadání diplomové práce

Student: **Bc. Sandra Draganová**
Studijní program: N6208 Ekonomika a management
Studijní obor: 6208T011 Ekonomika a právo v podnikání
Téma: **Hotelové služby v České republice a na Slovensku**
Hotel Services in the Czech Republic and Slovakia

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Živnostenské podnikání v České republice
 3. Živnostenské podnikání na Slovensku
 4. Srovnání podmínek pro hotelové služby v obou státech
 5. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

MRAČKO, M. *Živnostenské právo a právo ochrany spotřebitele*. 1. vyd. Bratislava: EPOS, 2007. 255 s. ISBN 808-057-729-2.
ŠTĚPÁNOVÁ, S. *Zakládáme a provozujeme živnost: podnikání podle živnostenského zákona*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 2007. 210 s. ISBN 978-80-251-1735-4.
ZICHOVÁ, J. *Živnostenské podnikání*. 1. vyd. Ostrava: Key Publishing, 2008. 196 s. ISBN 978-80-7418-001-9.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **Mgr. Pavel Godický**

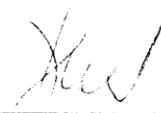
Datum zadání: 26.11.2010

Datum odevzdání: 29.04.2011

JUDr. Bohuslav Halfar
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

„Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou diplomovou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně a uvedla jsem veškerou použitou literaturu a další prameny.“

V Ostravě 29. 4. 2011

Bc. Sandra Draganová

Poděkování

Děkuji vedoucímu diplomové práce Mgr. Pavlu Godickému za cenné rady, připomínky a metodické vedení diplomové práce.

Ing. Havelkovi děkuji za odborné konzultace, podporu, inspiraci a diskuze při vypracování této diplomové práci.

OBSAH

1	Úvod	1
2	Živnostenské podnikání v České republice	3
2.1	Živnostenský zákon	3
2.2	Provozování živnosti	5
2.1.1	Obecné rysy živnostenského podnikání	5
2.1.2	Subjekty živnostenského podnikání	6
2.1.3	Podmínky provozování živnosti	7
2.3	Členění živností	9
2.3.1	Ohlašovací živnosti	9
2.3.2	Koncesované živnosti	12
2.4	Živnostenské oprávnění	13
2.4.1	Vznik živnostenského oprávnění	13
2.4.2	Zánik živnostenského oprávnění	14
2.5	Postavení živnostenských úřadů	15
3	Živnostenské podnikání na Slovensku	17
3.1	Živnost	17
3.1.1	Osoby oprávněné provozovat živnost	18
3.1.2	Podmínky k provozování živnosti	19
3.2	Druhy živností a jejich členění	22
3.3	Právní povaha živnostenského oprávnění	23
3.3.1	Vznik oprávnění provozovat živnost	24
3.3.2	Povinnosti podnikatele	24
3.3.3	Zánik živnostenského oprávnění	25

3.4	Orgány v oblasti živnostenského podnikání	26
3.4.1	Státní správa	26
3.4.2	Působnost komor a svazů	27
4	Srovnání podmínek pro hotelové služby v obou státech	29
4.1	Způsob provedení analýzy	30
4.2	Komparace hotelových služeb v České republice a na Slovensku	31
4.2.1	Podmínky pro získání živnostenského oprávnění	32
4.2.2	Obory živností v oblasti hotelnictví	34
4.2.3	Postup získání živnostenského oprávnění včetně povinností vůči orgánům veřejné správy	38
4.2.4	Srovnání administrativní náročnosti a správních poplatků	42
4.2.5	Klasifikace ubytovacích zařízení a označení provozovny	43
4.3	Shrnutí komparace	47
5	Závěr	55
	Seznam použité literatury a pramenů	57
	Seznam použitých zkratek	60
	Prohlášení o využití výsledků diplomové práce	61
	Seznam příloh	62
	Přílohy	

1 Úvod

Podnikatelská činnost v oblasti hotelových služeb má řadu společných rysů s ostatními obory podnikání, ale i řadu specifik, které je nutné dodržet pro provozování stravovacích, ubytovacích a doplňkových služeb. Kromě dodržování zákonných předpisů se musí provozovatelé také řídit platnými normami vyplývajícími z poskytování veřejného stravování a ubytování. Jedná se převážně o hygienické a bezpečnostní předpisy. Jelikož každý stát poskytuje jinou úroveň hotelových služeb, je snahou Evropské unie vytvořit jednotnou klasifikaci ubytovacích zařízení, která má sloužit pouze jako doporučení pro členské státy, jimiž jsou od 1. 5. 2004 Česká republika i Slovensko.

Pokud se rozhodneme podnikat v oblasti ubytovacích a stravovacích služeb na území České republiky, budeme potřebovat živnostenské oprávnění, které získáme na živnostenském úřadě za předpokladu splnění všeobecných a zvláštních podmínek pro provozování živnosti. Diplomová práce bude zaměřena na podnikání v oblasti stravovacích a ubytovacích služeb nejen v České republice, ale i na Slovensku. Téma jsem si vybrala, jelikož dlouhodobě pracuji v tomto sektoru a do budoucna uvažuji o podnikání v tomto odvětví, které je spojeno rovněž se založením živnosti.

První část práce bude zaměřena na obecné rysy živnostenského podnikání, subjekty oprávněné provozovat živnost a podmínky vzniku, změny a zániku živnostenského oprávnění v České republice. Druhá část práce bude o podmínkách pro získání živnostenského oprávnění na území Slovenska. Pozornost bude rovněž věnována administrativní náročnosti při ohlášení živnosti, nastínění výhod a doporučení, které mají usnadnit zahájení podnikání a s tím i spojené náklady. V poslední části bude provedeno srovnání podmínek pro podnikání v České republice a na Slovensku včetně živnostenského oprávnění pro hostinskou činnost a ubytovací služby v obou státech se záměrem vytýčení odlišností, které jsou podstatné při vstupu do podnikání, ale i v jeho průběhu.

Práce nabídne čtenářům ucelený přehled týkající se podnikání v České republice a na Slovensku dle právní úpravy k 31. 1. 2011. Metodou zpracování tématu je analýza právních úprav v obou státech a jejich následná komparace. Srovnání bude prováděno na základě informací z platných legislativ obou zemí, statistických údajů a sdělení asociací působících v oblasti hotelnictví. Cílem přehledu je poukázat na rozdíly v jednotlivých zemích a tím zhodnotit v čem je podnikání v České republice výhodnější a naopak, popřípadě v čem by se měla inspirovat od hoteliérů na území Slovenska. Pro svou práci

jsem si stanovila hypotézu, která vychází ze společné právní úpravy zemí za období Československa. Domnívám se, že legislativa týkající se živnostenského podnikání nedoznala zásadních změn, které by byly rozhodující při podnikání v oblasti hotelů, restaurací a kaváren. S přihlédnutím ke komparačnímu přehledu bude stanovená hypotéza potvrzena či vyvrácena.

2 Živnostenské podnikání v České republice

Jestliže přemýšlíme o podnikatelské činnosti, měli bychom vědět jakým způsobem podnikání zahájit a jaké podmínky i povinnosti musí být splněny. Obecná podstata podnikání je vymezena v zákoně č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. Podnikání je „*soustavná činnost prováděná samostatně podnikatelem vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku*“¹. Základním předpisem pro fyzické, právnické a zahraniční osoby v oblasti podnikání je zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon). Výše uvedený zákon upravuje podmínky k provozování živnosti, druhy živností a vznik, změnu či zánik živnostenského oprávnění.

2.1 Živnostenský zákon

Předpokladem k podnikání je oprávnění k provozování živnosti, které vydává jakýkoliv živnostenský úřad na území České republiky. Podmínky živnostenského podnikání upravuje zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů. Jedná se o veřejnoprávní předpis, který modifikuje základní podmínky podnikání fyzických a právnických osob, které se rozhodly podnikat v oblasti výroby, obchodu či poskytování služeb.

V posledních letech jsou spatřovány podstatné změny v živnostenském zákoně v souladu se vstupem České republiky do Evropské unie. Aby byla zajištěna kompatibilita s právem Evropské unie byla přijata novela **zákona č. 167/2004 Sb.**, s účinností od 1. 5. 2004, která formulovala podmínky pro podnikání občanů Evropské unie v České republice. Dále tato právní úprava zjednodušila administrativní náročnost týkající se prokazování všeobecných a zvláštních podmínek pro občany Evropské unie, Evropského hospodářského prostoru a občany Švýcarska. Usnesením č. 1006 ze dne 20. 10. 2004 vláda schválila projekt – „*Zjednodušení administrativních postupů při vstupu a v průběhu podnikání*“ (ZAP). V první etapě projektu byly vytvořeny Centrální registrační místa na obecních živnostenských úřadech (CRM), kde mohou podnikatelé získat potřebné informace včetně formulářů k vstupu do podnikání, ale také k registraci na finančním úřadu, okresní správě sociálního zabezpečení popřípadě úřadu práce. V roce 2006 byl zaveden nový Informační systém registru živnostenského podnikání, který umožňuje propojení agend jednotlivých úřadů a tím

¹ § 2, odstavec 1, zákona č. 513/1991., obchodní zákoník

předávání informací. Tyto změny přinesly očekávaný efekt, jelikož došlo ke snížení administrativní zátěže podnikatelů.

Další etapy projektu ZAP byly podpořeny přijetím **zákona č. 214/2006 Sb.**, který přímo novelizoval živnostenský zákon a dotkl se i zákona č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech. Obecné živnostenské úřady se staly oficiálně centrálním registračním místem a tím dochází ke zjednodušení administrativy, jelikož mohou podnikatelé provést registraci k jednotlivým úřadům na jednom místě prostřednictvím živnostenského úřadu. Kromě toho odpadla povinnost dokládat výpis z Rejstříku trestů.

Dnem 1. 7. 2008 nabyl účinnost **zákon č. 130/2008 Sb.**, který především změnil obecnou část zákona i jeho jednotlivé přílohy. Novela zrušila živnostenské listy a koncesní listiny a namísto toho jsou vydávány jako průkazy živnostenského oprávnění výpisy z živnostenského rejstříku. Přijetím nové právní úpravy mohou osoby ohlašovat živnost či žádat o koncesi a následně jakékoliv změny učinit nejen na kterémkoliv živnostenském úřadě, nýbrž i prostřednictvím kontaktního místa veřejné správy CzechPOINT. Dále novela zákona zavedla jednu volnou živnost „Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona“, která zahrnuje 80 oborů činností, které mohou podnikatelé realizovat v rámci této živnosti. Podnikatel, který před účinností zákona získal oprávnění k živnosti volné, může od účinnosti novely provozovat všechny obory v rámci volné živnosti v plném rozsahu, ale je povinen oznamovat změny oborů, které bude vykonávat. S výše uvedenou novelou dochází taktéž ke změně správních poplatků. Jestliže je současně ohlášeno více živností, popřípadě současně podáno více žádostí o koncesi, je vybrán správní poplatek pouze jednou. Nabytím **zákona č. 155/2010 Sb.**, kterým se mění některé zákony za účelem zkvalitnění jejich aplikace a ke snížení administrativní zátěže podnikatelů, přinesl změny v živnostenském zákoně, které se týkají především posouzení bezúhonnosti osoby a ohlášení živnosti.

K 1. 1. 2011 nabyl svou účinnost **zákon č. 427/2010 Sb.**, který významným způsobem mění podnikání zahraničních fyzických osob z třetích zemí. Právo provozovat živnost vzniká těmto osobám dnem doložení dokladu prokazující udělení dlouhodobého víza nebo povolení k dlouhodobému pobytu živnostenskému úřadu, u kterého byla živnost ohlášena popřípadě podána žádost o udělení koncese. Tento doklad musí být doložen do 3 pracovních dnů ode dne ohlášení místa pobytu cizince na území České republiky ve smyslu § 93 zákona o pobytu cizinců (zákon č. 326/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů). Zahraniční fyzické osoby ze třetích zemí nejsou povinné od účinnosti zákona č. 427/2010 Sb., se zapisovat do obchodního rejstříku. Poslední změnou k 1. 1. 2011 je nabytí **zákona č. 145/2010 Sb.**, o spotřebitelském

úvěru a o změně některých zákonů, který v části druhé novelizuje živnostenský zákon. Zavedla se nová ohlašovací, vázaná živnost "Poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru".

2.2 Provozování živnosti

Z Listiny základních práv a svobod vyplývá, že každá osoba má právo podnikat², ať už na základě živnostenského či jiného oprávnění za předpokladu splnění podmínek, které jsou dány jednotlivými právními předpisy.

2.2.1 Obecné rysy živnostenského podnikání

Živnostenský zákon pozitivně definuje živnost takto „*živností je soustavná živnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených zákonem*“³. Jednotlivé znaky živnosti nejsou blíže zákonem definovány, ale jsou praxí ustáleny. Živností nemůže být činnost jednorázová, ale rovněž nemusí být vykonávána denně. S požadavkem **soustavnosti** není v rozporu, jestliže je činnost poskytována sezonně s úmyslem každoročně jí opakovat. Příkladem může být stánkový prodej občerstvení u jezera. Požadavek **samostatnosti** je spjat s tím, že podnikatel ze své vlastní vůle provozuje živnostenskou činnost a není nikým veden ani řízen. Podnikatel je povinen jednat a provádět právní úkony **vlastním jménem**, což v případě osoby zapsané v obchodním rejstříku znamená pod svou obchodní firmou⁴. Obchodní firma fyzické osoby je tvořena jménem, příjmením a fakultativním dodatkem, který je spjat s jménem popřípadě s předmětem podnikání fyzické osoby. U právnické osoby je obchodní firma tvořena názvem a obligatorním dodatkem, který se týká právní formy podnikání. Na podnikatele, který není zapsán v obchodním rejstříku se institut obchodní firmy nevztahuje. Dalším znakem je provozování živnosti na **vlastní odpovědnost**. Dále je podnikatelská činnost obvykle prováděná **za účelem zisku**, ale pro zachování živnosti není rozhodující zda byl dosažen nebo pro jaké účely bude zisk použit. Postačující je, že podnikající osoba chtěla zisku dosáhnout. Výše uvedené znaky živnosti musí být splněny současně a zároveň se nesmí jednat o činnosti, které jsou taxativně vyloučeny ze živnostenského zákona. Výčet činností, které nejsou živností nalezneme v § 3, zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání. Živností není

² čl. 26, zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

³ § 2, zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání

například dle zvláštních zákonů činnost lékařů, advokátů, daňových poradců, tlumočnicků a další.

2.2.2 Subjekty živnostenského podnikání

Jelikož byly definovány znaky živnosti, přejdeme k subjektům, které mohou živnost provozovat. Subjektem mohou být **fyzické osoby**, které musí vždy splňovat všeobecné podmínky k provozování živnosti. Fyzická osoba může provozovat živnost i prostřednictvím odpovědného zástupce.

Obligatorně se ustanovuje odpovědný zástupce, jestliže fyzická osoba nesplňuje zvláštní podmínku - odbornost pro konkrétní živnost. Do obchodního rejstříku se zapisují fyzické osoby, u kterých to stanovuje zvláštní zákon (například zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů) nebo jestliže přesáhly příjmy nebo výnosy fyzické osoby snížené o daň z přidané hodnoty za dvě po sobě následující účetní období částku 120 milionů Kč. O fakultativním ustanovení odpovědného zástupce se hovoří, jestliže fyzická osoba se rozhodne provozovat živnost prostřednictvím odpovědného zástupce, i když splňuje podmínku způsobilosti k právním úkonům.

Živnost mohou dále provozovat **právnícké osoby**⁵ bez rozdílu o jakou právní formu se jedná či za jakým účelem byly založeny. Právníckým osobám, které se zapisují povinně do obchodního rejstříku, vzniká živnostenské oprávnění tímto zápisem, neboť má konstitutivní účinky. Návrh na zápis do obchodního rejstříku musí být podán do 90-ti dnů od založení právnícké osoby. Jedná se především o obchodní společnosti, družstva, státní podniky a jiné právnícké osoby, u kterých to stanovuje zvláštní zákon. Právnícké osoby si obligatorně vyjma u volné živnosti ustanovují odpovědného zástupce, který je většinou členem statutárního orgánu a je schopen prokázat odbornou způsobilost. Avšak odpovědným zástupcem nemůže být člen dozorčí rady popřípadě jiného kontrolního orgánu. Překážkou pro výkon funkce je rozhodnutí soudu o prohlášení konkursu ve smyslu zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) na majetek fyzické osoby, která měla tuto činnost vykonávat. Mezi další překážky provozovat živnost se řadí zákaz činnosti v trestním či správním řízení popřípadě zrušení živnostenského oprávnění pro porušení povinností ze strany podnikatele.

Živnost na území České republiky mohou dále provozovat **zahraniční osoby** ať už se jedná o fyzickou nebo právníckou osobu. O zahraniční osobu se jedná, jestliže fyzická osoba

⁵ § 18, odstavec 2, zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník

má bydliště mimo Českou republiku a u právnické osoby je rozhodující sídlo, které taktéž nesmí být na našem území. Fyzická osoba, která nemá bydliště na území České republiky, musí nejen prokázat všeobecné a zvláštní podmínky, ale i podmínku pobytu na území České republiky (vízum nad 90 dní nebo povolení k dlouhodobému pobytu). Lze si povšimnout, že pro identifikaci zahraniční osoby není důležitá státní příslušnost. Zahraniční právnické osoby se povinně zapisují do obchodního rejstříku. Tato povinnost se nevztahuje nejen na zahraniční fyzické osoby, které mají bydliště v kterémkoliv státě Evropské unie, Evropského hospodářského prostoru⁶ - EHP nebo se jedná o občany Švýcarska, ale i z třetích zemí.

Občané Evropské Unie mohou v rámci volné pohybu služeb dočasně poskytovat službu v rámci rozsahu svého oprávnění jako ve státě svého působení. Toto právo vyplývá ze Smlouvy o založení Evropského společenství (čl. 49 a následující) a vztahuje se taktéž i na podnikatele na území Evropského hospodářského prostoru a Švýcarska. V tomto případě se podnikatelé řídí zákonem č. 222/2009 Sb., o volném pohybu služeb a ustanovením § 69a, zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání. V případě kontroly se zkoumá, zda má zahraniční osoba oprávnění pro poskytování služeb a zda si splnila svou oznamovací povinnost u živností, které vyžadují odbornou způsobilost.

2.2.3 Podmínky provozování živnosti

Pro vznik živnostenského oprávnění je nutné splnění podmínek k provozování živnosti. Jedná se o všeobecné a zvláštní podmínky provozování živnosti, které jsou upraveny v § 6 a § 7 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání. Podmínky musí být splněny nejen při vzniku živnostenského oprávnění, ale taktéž během provozování živnosti. Jestliže by podnikatel popřípadě odpovědný zástupce fyzické či právnické osoby přestal splňovat některé podmínky uložené živnostenským zákonem, je to důvod k pozastavení živnosti. V případě závažného porušení zákona může živnostenský úřad rozhodnout o zrušení živnostenského oprávnění.

Mezi všeobecné podmínky provozování živnosti patří:

- dosažení věku 18-ti let ke dni vzniku živnostenského oprávnění.
- způsobilost k právním úkonům,
- bezúhonnost.

⁶ Evropský hospodářský prostor EHS je tvořen státy - Norsko, Island a Lichtenštejnsko.

Dosažení věku 18-ti let a způsobilost k právním úkonům

Se souhlasem soudu může živnost provozovat taktéž fyzická osoba, která nesplňuje předpoklad věku v případě dědického řízení nebo nemá na základě rozhodnutí soudu plnou způsobilost k právním úkonům. V tomto případě živnost ohlásí nebo podá žádost o koncesi zákonný zástupce fyzické osoby. Dále zákonný zástupce se souhlasem soudu ustanoví fyzickou osobu do funkce odpovědného zástupce, který je povinen splňovat nejen všeobecné, ale i zvláštní podmínky pro provozování živnosti. Ve výkonu této funkce jedná jménem a na účet fyzické osoby. Dle § 11, odstavce 1, zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání může být odpovědný zástupce v této funkci maximálně pro čtyři podnikatele.

Bezúhonnost

Poslední všeobecnou podmínkou provozování živnosti je bezúhonnost, která je v živnostenském zákoně definována negativně. Nabytím zákona č. 155/2010 Sb., došlo ke změně týkající se posouzení bezúhonnosti. „*Za bezúhonnou se pro účely tohoto zákona nepovažuje osoba, která byla pravomocně odsouzena pro trestní čin spáchaný úmyslně, jestliže byl tento trestní čin spáchán v souvislosti s podnikáním, anebo s předmětem podnikání, o který žádá nebo který ohlašuje, pokud na ní nehledí, jako by nebyla odsouzena*“⁷.

Živnostenský úřad ověřuje bezúhonnost v souvislosti s předmětem podnikání jen ve fázi ohlášení nové živnosti nebo při projednávání žádosti o koncesi. Aby živnostenský úřad rozhodoval při posouzení bezúhonnosti objektivně, může si vyžádat od soudu opis pravomocného rozhodnutí nebo do určitých částí těchto spisů může nahlížet.

Bezúhonnost se prokazuje výpisem s Rejstříku trestů, který nesmí být starší 3 měsíců. Živnostenský úřad si může vyžádat výpis z Rejstříku trestů v elektronické podobě u české fyzické osoby a zahraniční fyzické osoby, která je občanem Evropské unie a jejímž posledním místem pobytu je Česká republika. Jestliže posledním pobytem zahraniční fyzické osoby – občana Evropské unie není Česká republika, musí tato osoba prokazovat bezúhonnost z evidence trestů nebo obsahově obdobnými doklady. U zahraniční fyzické osoby ze třetích zemí se posuzuje bezúhonnost na základě dokladů, které byly vydány státem, jehož je fyzická osoba občanem nebo musí předložit čestné prohlášení o bezúhonnosti, které je vydáno notářem popřípadě jiným orgánem v zemi, kde je zahraniční osoba občanem.

Zvláštní podmínky provozování živnosti vymezuje § 7, zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání. Jedná se o splnění odborné či jiné způsobilosti, která je dána

⁷ § 6 odstavec 2, zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání

u jednotlivých živností zvláštními předpisy. V případě že podnikatel odbornou způsobilost nemá, ustanoví si odpovědného zástupce, který tento předpoklad splňuje. Více ke zvláštním podmínkám se dozvíte v následující podkapitole.

2.3 Členění živností

Živnostenský zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání rozeznává živnosti podle předmětu podnikání na živnosti obchodní, výrobní a poskytování služeb. Dále se dělí živnosti podle vzniku živnostenského oprávnění a to na živnosti ohlašovací a koncesované. Podkategorie ohlašovacích živností jsou znázorněny v následujícím diagramu.

Diagram 2.1 Druhy živností

Zdroj: § 9, zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání

2.3.1 Ohlašovací živnosti

Získat živnostenské oprávnění pro ohlašovací živnost není náročné, jelikož se nejedná o kategorii živnosti, která by vyžadovala regulaci ze strany státní moci. Pro získání živnostenského oprávnění musí podnikatel splnit zákonem stanovené podmínky a pokud je ohlášení bez závad, provede živnostenský úřad do 5-ti dnů ode dne doručení ohlášení zápis do živnostenského rejstříku. V případě, že by živnostenský úřad shledal jakékoliv nedostatky při ohlášení, je stanovena minimálně 15-ti denní lhůta k jejich odstranění. Budou-li odstraněny nedostatky popřípadě doloženy chybějící doklady, bude podnikateli vydán výpis z živnostenského rejstříku. Jelikož podnikatel po poslední novele živnostenského zákona nemá možnost uvést v ohlášení živnosti pozdější datum pro vznik živnostenského oprávnění, vzniká oprávnění dnem ohlášení⁸ a u nově založených povinně se

⁸ § 10, zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání

zapisujících do obchodního rejstříku dnem zápisu do obchodního rejstříku. Průkazem živnostenského oprávnění je **výpis z živnostenského rejstříku**.

Živnostenský rejstřík neboli evidence živnostníků je veřejným seznamem, který uplatňuje zásadu publicity. Zápisy do živnostenského rejstříku mají povahu deklaratorní, proto evidence plní funkci kontrolní a informativní. Do rejstříku se zapisují údaje včetně jejich změn dle § 60, odstavce 2 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání. Například jsou to údaje týkající se provozovny, datum vzniku či zániku živnostenského oprávnění, pozastavení nebo přerušení živnosti, rozhodnutí o úpadku a dále se zapisuje adresa místa⁹, kde lze vypořádat případné závazky podnikatele po ukončení jeho činnosti v provozovně. Aby mohl být živnostenský rejstřík používán pro účely živnostenských úřadů a dalších orgánů uvedených v § 48, zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání¹⁰, mají podnikatelé povinnost oznámit zákonem stanovené změny údajů zapisovaných do evidence živnostníků. V případě porušení této povinnosti, jsou podnikatelé sankciováni.

Ohlašovací živnost volná

Pro získání živnostenského oprávnění pro živnost volnou, postačuje podnikateli, aby splňoval pouze všeobecné podmínky pro provozování živnosti. Nabytím účinnosti zákona č. 130/2008 Sb., existuje jedna volná živnost „Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona“, která zahrnuje 80 oborů činností, které mohou podnikatelé realizovat v rámci této živnosti. Při ohlášení živnosti volné, ale musí podnikatel uvést obory činností, které chce vykonávat v rámci svého podnikání. Podnikatelé, kteří získali živnostenské oprávnění před účinností výše uvedeného zákona, mohou provozovat všechny obory v rámci volné živnosti v plném rozsahu, ale je povinen oznamovat změny oborů, které bude vykonávat.

Jednotlivé obory činností jsou uvedeny v příloze č. 4 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání a jejich obsahové náležitosti jednotlivých živností jsou stanoveny v nařízení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náležitostech jednotlivých živností, ve znění změny č. 288/2010 Sb. V rámci živnosti volné mohou být provozovány například následující činnosti – pěstitelské pálení, výroba textilií, výroba zdravotnických prostředků, provozování cestovní agentury, reklamní činnost, marketing, mediální zastoupení a tak dále.

⁹ nový údaj zapisovaný do živnostenského rejstříku od 1. 8. 2010

¹⁰ Český statistický úřad, správce daně vykonávající daň z příjmu, správa sociálního zabezpečení, zdravotní pojišťovna, registr pojištěnců všeobecného zdravotního pojištění a rejstříkový soud, který zapisuje do obchodního rejstříku.

Ohlašovací živnosti vázané

Předpokladem pro provozování živnosti vázané je kromě splnění všeobecných podmínek, nutná i odborná kvalifikace, která je zpravidla formulována s odkazem na zvláštní právní předpis nebo je uvedena v příloze č. 2 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání. Příloha uvádí taxativně živnosti vázané.

Podmínka odborné kvalifikace je u jednotlivých živností odlišná, ale zpravidla se jedná o doložení osvědčení, středoškolského či vysokoškolského vzdělání. U některých živností vázaných může být odborná kvalifikace doložena i dokladem o rekvalifikaci¹¹ a o vykonání praxe v oboru.

Ohlašovací živnosti řemeslné

Živnostenské oprávnění pro živnost řemeslnou získá podnikatel, který prokáže splnění nejen všeobecných, ale i zvláštních podmínek. Obsahové náplně jednotlivých živností jsou stanoveny v příloze č. 1 nařízení vlády č. 278/2010 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností, ve znění změny č. 288/2010 Sb., které nabylo účinnosti 1. 1. 2011. Zvláštní podmínky se prokazují dle ustanovení § 21 a § 22, zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání.

Odborná způsobilost musí být prokázána ukončením učebního oboru nebo dokladem o dosažení odborného vzdělání nebo jiným dokladem vydaným na základě zákona o uznávání výsledků dalšího vzdělání¹². Jestliže podnikatel nemůže doložit odbornou způsobilost v oboru, je možné nahradit tuto kvalifikaci doklady o odborné způsobilosti v příbuzném oboru¹³. Podle předloženého stupně vzdělání v příbuzném oboru se dále odvíjí požadovaná praxe v oboru (více v následující tabulce).

Tabulka 2.1 Doklady, které nahrazují odbornou způsobilost v oboru

Doklad odborné způsobilosti v příbuzném oboru	Doklad o vykonání praxe v oboru
Není-li doložen doklad o odborné způsobilosti	6 let
výuční list nebo maturitní zkouška nebo vyšší odborné vzdělání v příbuzném oboru	1 rok

¹¹ vyhláška č. 176/2009 Sb., kterou se stanoví náležitosti žádosti o akreditaci vzdělávacího programu, organizace vzdělávání v rekvalifikačním zařízení a způsob jeho ukončení

¹² zákon č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělání)

¹³ Příbuzným oborem hostinské činnosti je cukrář, pekař, řezník a uzenář, operátor potravinářské výroby a provoz společného stravování.

vysokoškolské vzdělání v příbuzném oboru	-
řádné ukončení rekvalifikace pro příslušnou činnost	1 rok

Zdroj: § 22, zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání

Je upuštěno od prokázání praxe v případě, že podnikatel dokladuje požadované vzdělání v oboru¹⁴. Pokud je v rámci odborné způsobilosti vyžadována praxe v oboru, rozumí se tím výkon odborných činností náležejících do oboru nebo příbuzného oboru živnosti. Do příbuzného oboru u řemeslné živnosti „Hostinská činnost“ přísluší výkon těchto odborných činností – cukrář, pekař, řezník a uzenář, potravinářská výroba a operátor potravinářské výroby.

Státnímu příslušníkovi členského státu Evropské unie se uznává odborná kvalifikace dle zákona č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace a jiné způsobilosti státních příslušníků států EU a některých příslušníků jiných států a o změně některých zákonů (zákon o uznávání odborné kvalifikace), ve znění pozdějších předpisů. Rozhodujícím orgánem je Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky. Samotný živnostenský úřad už rozhodnutí ministerstva nezkoumá.

2.3.2 Koncesované živnosti

Živnostenské oprávnění u koncesovaných živností vzniká, jestliže podnikatel splní všeobecné a zvláštní podmínky a taktéž získá potřebný **souhlas příslušného orgánu státní správy** například ministerstva zdravotnictví, krajské hygienické stanice, ministerstva průmyslu a obchodu atd. Bez tohoto souhlasu nelze udělit podnikateli živnostenské oprávnění. Jestliže jsou splněny podmínky, podnikatel (fyzická osoba) může provozovat živnost dnem nabytí právní moci rozhodnutí o udělení koncese. Právnícké osobě, která vzniká až dnem zápisu do obchodního rejstříku, vzniká živnostenské oprávnění ke dni zápisu do obchodního rejstříku. Přehled koncesovaných živností včetně dalších podmínek se nachází v příloze v příloze č. 3 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání. Koncesovanou živností je například „Provozování cestovní kanceláře“, „Provádění veřejných dražeb“ či „Provozování pohřební služby“.

¹⁴ Absolvent(ka) střední odborné školy se zaměřením na hotelnictví a turismus nemusí doložit pro získání živnostenského oprávnění pro řemeslnou živnost „hostinská činnost“ praxi v oboru.

2.4 Živnostenské oprávnění

Živnostenské oprávnění je vázáno na osobu podnikatele, proto není možné oprávnění převádět na jiný subjekt. Výjimka je v případě, jestli se jedná o pokračování živnosti z důvodu smrti podnikatele. V § 13, zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání jsou uvedeny osoby, které mohou pokračovat v živnosti až do skončení dědického řízení. Tato skutečnost musí být oznámena ve stanovené lhůtě¹⁵ živnostenskému úřadu.

2.4.1 Vznik živnostenského oprávnění

Živnostenské oprávnění vzniká u ohlašovacích živností dnem ohlášení a u koncesovaných živností dnem, kdy rozhodnutí o udělení koncese nabude právní moci. Subjektům, které se povinně zapisují do obchodního či jiného rejstříku a ještě tak neučinili, vzniká živnostenské oprávnění u všech živností až dnem zápisu do tohoto rejstříku. Průkazem živnostenského oprávnění je výpis z živnostenského rejstříku. Do vydání výpisu se podnikatel prokazuje ohlášením živnosti s prokázáním doručení a u koncesovaných živností prostřednictvím pravomocným rozhodnutím o udělení koncese. Se vznikem živnostenského oprávnění, počínají i povinnosti podnikatele vůči živnostenskému úřadu.

Základní povinnosti podnikatele

Základní povinnosti podnikatele při provozování živnosti v provozovně jsou uvedeny v § 17 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání. Mezi ně patří například, že podnikatel živnostenskému úřadu musí prokázat vlastnické nebo užívací právo k objektům, ve kterém je živnost provozována. Provozovna musí být viditelně označena obchodní firmou nebo názvem či jménem a příjmením podnikatele, identifikačním číslem osoby a identifikačním číslem provozovny, jestliže bylo již živnostenským úřadem přiděleno¹⁶. Provozovna určená pro prodej zboží nebo poskytování služeb spotřebitelům musí být také označena jménem a příjmením osoby odpovědné za činnost provozovny, prodejní nebo provozní dobou, kategorií a třídou u ubytovacího zařízení poskytujícího přechodné ubytování.

Dále budou uvedeny změny v povinnostech podnikatele, které jsou účinné od 1. 8. 2010 novelou č. 155/2010 Sb. Nově musí podnikatel prokázat ve stanové lhůtě kontrolnímu

¹⁵ § 13, odstavec 2, zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání

¹⁶ Prodlužuje se doba (do 30. 6. 2012), po kterou má živnostenský úřad přidělit identifikační číslo provozovně, která byla zřízená před 1. červencem 2010.

orgánu způsob nabytí prodávaného materiálu nebo sloužící k poskytování služeb. Jelikož má k prokázání podnikatel stanovenou lhůtu, nemusí mít doklady k dispozici na provozovně.

Podle současné platné právní úpravy živnostenského zákona, podnikatel přerušení provozování živnosti oznamovat již nemusí. Jestliže se podnikatel rozhodne tuto skutečnost oznámit živnostenskému úřadu písemně, bude provozování živnosti přerušeno dnem oznámení nebo dnem pozdějším uvedeným v oznámení. V případě, že by chtěl začít podnikat před uplynutím doby, na kterou živnost přerušil, musí tak písemně oznámit živnostenskému úřadu. Jestliže podnikatel ukončí svou činnost v provozovně, je jeho povinností oznámit adresu, na které lze případně vypořádat závazky. Jakoukoliv změnu této adresy je povinen oznamovat po dobu 4 let po ukončení živnosti.

Oznamování změn podnikatelem

Podnikatel je povinen živnostenskému úřadu oznámit veškeré změny charakterizující provozování živnosti nebo změny týkající se osoby podnikatele a to ve lhůtě 15-ti dnů ode dne vzniku dané změny. Vyjma změn a doplnění již zapsaných v základních registrech, v obchodním rejstříku nebo v informačním systému evidence obyvatel, pokud je podnikatel občanem České republiky, nebo v informačním systému cizinců, pokud je podnikatel cizincem. Jestliže podnikatel změnu neohlásí, může živnostenský úřad uložit podnikateli pokutu až do výše 20 000 Kč, v závažném případě rozhodne o pozastavení živnosti či zrušení živnostenského oprávnění.

Podle charakteru ohlášené změny, provede živnostenský úřad změnu zápisu v živnostenském rejstříku, vydá výpis se změněnými údaji, případně o provedení zápisu v rejstříku podnikatele vyrozumí.

2.4.2 Zánik živnostenského oprávnění

Podle platné právní úpravy zaniká živnostenské oprávnění, jestliže¹⁷:

- podnikatel zemře a v živnosti nechťejí pokračovat dědicové, správce dědictví popřípadě insolvenční správce,
- zanikne právnická osoba,
- uplyne doba u živnostenského oprávnění na dobu určitou a podnikatel neoznámí pokračování v provozování živnosti,

¹⁷ § 57, odstavec 1, zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání

- dojde k výmazu zahraniční osoby povinně zapsané v obchodním rejstříku nebo jejího předmětu podnikání z obchodního rejstříku z důvodu nedoložení povolení k pobytu na území České republiky i přes výzvu živnostenského úřadu,
- to stanoví zvláštní právní předpis,
- rozhodne živnostenský úřad o zrušení živnostenského oprávnění.

Ke zrušení živnostenského oprávnění může dojít taktéž na základě rozhodnutí živnostenského úřadu. Zákon rozeznává obligatorní a fakultativní důvody, které vedou ke zrušení živnosti.

Příčinou obligatorního zrušení živnostenského oprávnění je:

- pozbytí bezúhonnosti podnikatele,
- uplatnění postupu dle insolvenčního zákona vůči podnikateli,
- uložení zákazu činnosti soudem popřípadě jiným správním orgánem,
- porušení podmínek nebo povinností podnikatele vyplývajících se zvláštních předpisů,
- zjištění, že zahraniční fyzická osoba nemá povolený pobyt na území České republiky.

Živnostenský úřad **obligatorně** rozhoduje o zrušení živnostenského oprávnění a to i v případech, kdy podnikatel závažným způsobem porušuje podmínky stanovené zákonem, neplní své závazky vůči státu a správě sociálního zabezpečení. Fakultativně, když podnikatel po dobu delší 4 let neprovozuje živnost. U méně závažných porušení, může živnostenský úřad rozhodnout o pozastavení provozování živnosti, které nesmí být delší než 1 rok.

2.5 Postavení živnostenských úřadů

Živnostenskými úřady na území České republiky jsou v obcích s rozšířenou působností obecní živnostenské úřady, dále krajské živnostenské úřady (odbory krajských úřadů + živnostenský odbor Magistrátu Prahy) a živnostenský úřad České republiky¹⁸.

Živnostenský úřad České republiky plní funkci kontrolní, řídicí, koordinační a vykonává metodickou činnost vůči krajským živnostenským úřadům. Dále je správcem

¹⁸ § 1, zákona č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech

živnostenského rejstříku. Živnostenskému úřadu České republiky jsou podřízeny krajské živnostenské úřady, které metodicky dohlíží na výkon činností obecních živnostenských úřadů.

Obecní živnostenské úřady jsou také:

- centrálním registračním místem **CRM** díky významné novele č. 214/2006 Sb., která nabyla účinností 1. srpna 2006,

Podnikatelům je tak umožněno prostřednictvím jednotného registračního formuláře na centrálních registračních místech učinit úkony vůči jiným úřadům, aniž by je museli navštívit. Pro orientaci jsou v příloze č. 1 uvedeny úkony, které provádí Centrální registrační místa na území České republiky.

- s účinností od 28. prosince 2009 jsou obecní živnostenské úřady v sídle krajů jednotným kontaktním místem **JKM** ve smyslu zákona č. 222/2009 Sb., o volném pohybu služeb.

Úlohou 15-ti jednotných kontaktních míst JKM na území České republiky¹⁹ je usnadnit vstup do podnikání nejen začínajícím podnikatelům. JKM jsou součástí celoevropské sítě, která poskytuje informace o podnikání v jakémkoliv státě Evropské unie, EHP a Švýcarska. Podnikatelé řeší prostřednictvím JKM spory, které mají například se zahraničními úřady či spotřebiteli.

Živnostenské úřady si musí splnit **oznamovací povinnost vůči subjektům** veřejné správy. Musí být zaslán výpis s údaji o živnosti místně příslušnému orgánu sociálního zabezpečení, zdravotní pojišťovně, správci daně, Českému statistickému orgánu, a orgánu, který vede registr všech pojištěnců všeobecného zdravotního pojištění. Od 1. 8. 2010 přibyla oznamovací povinnost vůči rejstříkovému soudu, u osob, které se zapisují do obchodního rejstříku. Tato povinnost vůči výše uvedeným subjektům se vztahuje také na změny, které jsou zapsány v živnostenském rejstříku. Ať se jedná o změnu v živnostenském oprávnění, přerušení či pozastavení živnosti, musí živnostenský úřad sdělit údaje orgánům nejpozději do 30 dnů od provedení zápisu v živnostenském rejstříku.

¹⁹ Internetové stránky BusinessInfo – JKM. Dostupné z : <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/zivnostenske-podnikani/adresy-jednotnych-kontaktnich-mist-jkm/1000574/55677/>>. [cit. 10. únor 2011].

3 Živnostenské podnikání na Slovensku

Pojem podnikání upravuje na území Slovenské republiky § 2, zákona č. 513/1991 Zb., Obchodný zákonník. Jedním z vícero druhů je právě podnikání na základě živnostenského oprávnění. Základním právním předpisem je zákon č. 455/1991 Zb., o živnostenskom podnikání (živnostenský zákon), který modifikuje podmínky živnostenského podnikání a kontrolu nad jejich dodržováním.

3.1 Živnost

Dle § 2, zákona č. 455/1991 Zb., o živnostenskom podnikání „*živnosťou je sústavná činnosť prevádzkovaná samostatne, vo vlastnom méně, na vlastnu zodpovednosť, za nelom dosiahnutia zisku a za podmienok ustanovených týmto zákonom*“. Obsah pojmu živnosti je užší, jelikož zahrnuje jen podnikání vykonávané za podmínek stanovených zákonem²⁰. Z výše uvedené citace vyplývá, že zákon podrobně vymezuje kritéria, která deklarují danou činnost jako živnost.

Pod pojmem soustavnosti, musí být spatřena trvalost činnosti. Nemusí to být každodenní činnost, ale nesmí být jednorázová a bez úmyslu jí opakovat. Samostatnost podnikatele je dána tím, že rozhoduje o svém podnikání sám a není závislý na pokynech svého zaměstnavatele. Další podmínkou je, aby činnost byla vykonávána pod identifikačním znakem podnikatele²¹ a vykonával činnost na vlastní odpovědnost. Nejedná se pouze o to, že je plně odpovědný za své závazky, ale i přímo zodpovědný za jakékoliv porušení právního předpisu. Posledním znakem živnosti je, aby byla vykonávána za účelem zisku, což představuje určitý majetkový prospěch podnikatele. Zákon tím deklaruje snahu podnikatele zisku dosáhnout, ale samotný výsledek není rozhodující.

Živnostenský zákon zná i negativní definici, která vylučuje určité činnosti, které nejsou živností a ty jsou taxativně vymezeny v § 3, zákona č. 455/1991 Zb., o živnostenskom podnikání. Převážně se jedná o monopolizované činnosti, které zůstaly v rukou státu. Dále z působnosti živnostenského zákona je vyloučené využívání výsledku tvořivé duševní činnosti a také činnosti, které zařazujeme do kategorie svobodných povolání. Následující tabulka zobrazuje ekonomické subjekty podle právních forem na území Slovenska.

²⁰ zákon č. 455/1991 Zb., o živnostenskom podnikání

²¹ § 8 až § 12, zákona č. 513/1991 Zb., Obchodný zákonník

Tabulka 3.1 Ekonomické subjekty podle právních forem

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Obchodní společnosti	67 143	76 632	86 317	94 575	112 149	119 268	134 336
Svobodné povolání	13 683	12 752	15 175	16 725	17 189	17 974	18 378
Živnostníci	336 640	344 870	364 185	374 382	392 841	387 876	384 202

Zdroj: Internetové stránky Štatistický úrad Slovenskej republiky²²

3.1.1 Osoby oprávněné provozovat živnost

Provozovat živnost na území Slovenské republiky může **fyzická a právnická** osoba, jestliže splní ustanovené podmínky. Ať se jedná o fyzickou či právnickou osobu, musí být splněny všeobecné podmínky pro provozování živnosti. Dále může být živnost provozována i **zahraniční osobou**, což je fyzická osoba s bydlištěm nebo právnická osoba se sídlem mimo území Slovenska. Takové osobě je umožněno podnikat za stejných podmínek a rozsahu jako „slovenské fyzické či právnické osobě“. Tím se myslí fyzická osoba s bydlištěm a právnická osoba se sídlem na území Slovenska. Zahraniční osoba je povinna se navíc zapsat do obchodního registru dle § 27, odst.2 zákona č. 513/1991 Zb., Obchodný zákonník. Při definování pojmu bydliště se živnostenský zákon odvolává na zákon č. 253/1998 Z.z. o hlášení pobytu občanů Slovenskej republiky a registri obyvatel'ov Slovenskej republiky. Podle tohoto právního předpisu je bydlištěm trvalý pobyt popřípadě přechodný pobyt a u státních příslušníků Evropské unie, Evropského hospodářského a Švýcarska je jím ohlášený pobyt na místně příslušném oddělení cizinecké policie.

Předmětem ustanovení § 5a, zákona č. 455/1991 Zb., o živnostenském podnikání, je ochrana práv subjektů v souladu se zásadami stejného zacházení v pracovně-právních a obdobných vztazích²³. Na základě výše uvedeného se zakazuje diskriminace osob z důvodu pohlaví, náboženského vyznání, víry, rasového původu, zdravotního postižení či sexuální orientace. Živnostenský zákon navíc taxativně vymezuje zákaz diskriminace z důvodu manželského a rodinného stavu, barvy pleti, jazyka, politického vyznání, věku, majetku a jiného postavení. Jestliže se osoba domnívá, že nebyly dodrženy zásady rovného zacházení,

²² Internetové stránky Štatistický úrad Slovenskej republiky. Dostupné z : http://www.statistics.sk/pls/elisw/casovy_Rad.procDlg. [cit. 10. únor 2011].

²³ § 6 až § 7, zákona č. 365/2004 Z.z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov v z.n.p. (antidiskriminačný zákon)

může se osoba obrátit na soud a domáhat se právní ochrany. Samotný živnostenský úřad nesmí vydávat jakýkoliv postih.

3.1.2 Podmínky k provozování živnosti

I na Slovensku musí podnikatel splňovat určité podmínky, aby získal živnostenské oprávnění. Všeobecné podmínky pro provozování živnosti musí splňovat i osoby, které jsou statutárním orgánem právnické osoby a u podniku zahraniční osoby musí splňovat podmínky osoba vedoucího organizační složky a to z důvodu, že se jedná o osoby, které jsou zplnomocněny ke všem právním úkonům. Například u komanditní společnosti musí splňovat všeobecné podmínky komplementáři a u akciové společnosti představenstvo.

Všeobecné podmínky pro fyzické osoby jsou:

- dosáhnutí věku 18-ti let,
- způsobilost k právním úkonům,
- bezúhonnost.

Věková hranice 18-ti let je shodná s plnoletostí, kterou upravuje v § 8 odst. 2, zákona č. 40/1964 Zb., Občianský zákonník. Výjimku z této věkové hranice umožňuje ustanovení § 12, zákona č. 455/1991 Zb., o živnostenskom podnikání. Provozovat živnost může nezletilá osoba pouze v případě souhlasu soudu, jestliže to navrhne její zákonný zástupce. V takovém případě dále zákonný zástupce ustanoví odpovědného zástupce, který jedná jménem a na účet nezletilé osoby popřípadě právně nezpůsobilé osoby.

Další všeobecnou podmínkou fyzické osoby i v postavení zodpovědného zástupce či statutárního orgánu právnické osoby je bezúhonnost. „*Za bezúhonného sa na účely tohto zákona nepovažuje ten, kto bol právoplatne odsúdený za trestný čin hospodársky, trestný čin proti majetku alebo iný trestný čin spáchaný úmyselne, ktorého skutková podstata súvisí s predmetom podnikania, ak sa naňho nehládí, akoby nebol odsúdený*“²⁴. Rozhodující je, zda skutková podstata trestného činu souvisí s činností, která má být předmětem podnikání. Jestliže se neprokáže přímá souvislost mezi trestním činem a předmětem podnikání, je potřebné zkoumat druh trestného činu, povahu živnosti a osobu podnikatele. Živnostenský úřad musí zkoumat všechny dostupné důkazy a informace získané orgány veřejné správy. Většinou se neuznává za bezúhonného ten, kdo spáchal trestní čin v oblasti, ve které hodlá

²⁴ § 6, zákona č. 455/1991 Zb., o živnostenskom podnikání

podnikat. Jestliže soud pravomocně odsoudí živnostníka nebo osobu oprávněnou konat za právnickou osobu a tím ztratí bezúhonnost, má soud povinnost tuto skutečnost oznámit příslušnému živnostenskému úřadu.

Kromě všeobecných podmínek jsou ustanovené i **zvláštní podmínky** pro provozování živnosti dle § 7, zákona č. 455/1991 Zb., o živnostenském podnikání. U vybraných živností musí být splněna podmínka zvláštní odborné způsobilosti, což představuje souhrn teoretických vědomostí, praktických schopností a ovládání technických nebo technologických postupů. Jedná se především o živnosti, které jsou vykonávány přímo v bytě zákazníka (vodařské práce) nebo živnosti, které jsou osobními službami (kosmetické a masérské služby). Samotní podnikatelé nebo jejich zaměstnanci musí prokázat odbornou způsobilost výučním listem nebo jiným dokladem o řádném ukončení příslušného učebního oboru. Živnostenský zákon umožňuje pro nevyučené v oboru možnost nahrazení odborné způsobilosti.

Tabulka 3.2 Doklady, které nahrazují odbornou způsobilost v oboru

Doklad odborné způsobilosti v příbuzném oboru	Doklad o vykonání praxe v oboru / v příbuzném oboru
Není-li doložen doklad o odborné způsobilosti	10 let
výuční list v příbuzném oboru, maturitní zkouška, vyšší odborné vzdělání	1 rok / 2 roky
vysokoškolské vzdělání	1 rok / 2 roky
řádné ukončení rekvalifikace pro příslušnou činnost	6 měsíců

Zdroj: § 22, odst.1, zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání

Jestliže podnikatel nedisponuje odborným vzděláním pro příslušnou činnost, může podat písemnou přihlášku na kvalifikační zkoušku před zkušební komisí, jejíž členy na návrh Slovenské živnostenské komory jmenuje a odvolává Ministerstvo vnitra Slovenské republiky. Zkušební komise je minimálně tříčlenná a usnází se nadpoloviční většinou hlasů přítomných členů. Zkouška, která je zpoplatněna se koná nejdříve do 3 měsíců od podání přihlášky. Cílem je ověřit teoretické vědomosti a praktické znalosti. Jestliže uchazeč u zkoušky neuspěje, může po podání nové žádosti a zaplacení poplatku, zkoušku opakovat. V případě, že uchazeč vyhoví, bude osvědčení o vykonání zkoušky vydáno do 10 dnů od jejího vykonání. I po vykonání kvalifikační zkoušky, nemůže uchazeč zažádat o živnost, jestliže nesplňuje podmínku 6-ti měsíční praxe v oboru.

V souladu s principem svobody podnikání zákon umožňuje, aby živnost provozoval i ten, kdo nesplňuje všechny podmínky pro provozování živnosti a to prostřednictvím odpovědného zástupce. **Odpovědný zástupce** je fyzickou osobou, která musí splňovat kromě všeobecných i zvláštní podmínky, jelikož je zodpovědná za odborné provozování živnosti. Je nutné splnění požadavku, že odpovědný zástupce musí být v pracovním poměru k podnikateli. Pracovní poměr nemusí být uzavřen, jestliže odpovědným zástupcem je kromě manželského partnera i příbuzný v přímě řadě popřípadě sourozenec. Podnikatel – právnická osoba je povinna ustanovit si odpovědného zástupce, jestliže jsou předepsány zvláštní podmínky provozování živnosti. Odpovědným zástupcem právnické osoby nemůže být člen dozorčí rady popřípadě jiného kontrolního orgánu.

Odpovědným zástupcem může být:

- osoba s trvalým pobytem na území Slovenska,
- osoba s přechodným nebo trvalým pobytem na základě povolení podle zákona č. 48/2002 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- státní občan Slovenska s přechodným nebo trvalým pobytem mimo Slovensko, avšak musí mít ohlášený přechodný pobyt,
- státní příslušník členského státu Evropské unie, nicméně musí mít ohlášený pobyt cizince na území Slovenska.

V případě že má podnikatel více provozoven, je povinen ustanovit pro každou provozovnu jednoho odpovědného zástupce²⁵. Zda-li uzná podnikatel za vhodné, může pro jednu provozovnu ustanovit i více odpovědných zástupců. Většinou této možnosti podnikatelé využívají, když jejich podnikání vyžaduje non-stop provoz. Na Slovensku může být odpovědný zástupce ve funkci pouze pro jednoho podnikatele²⁶. Příslušnému živnostenskému úřadu musí podnikatel oznámit nejen ustanovení odpovědného zástupce, ale i ukončení této funkce a to v lhůtě do 15-ti dnů od vzniku dané změny.

I když podnikatel splňuje všeobecné i zvláštní podmínky, jsou v živnostenském zákoně upraveny **překážky**, které brání podnikateli živnost provozovat. Jestliže byl na majetek fyzické popřípadě právnické osoby vyhlášen konkurz, nemůže být touto osobou provozována jakákoliv živnost a to po dobu 3 let od ukončení konkurzu. Začít provozovat živnost, může osoba nejdříve po 1 roce od vypořádání svých závazků. Osoba, která není schopná po delší dobu plnit své závazky, je i podle živnostenského zákona nedůvěryhodná

²⁵ § 11, odstavec 8, zákona č. 455/1991 Zb., o živnostenskom podnikání

²⁶ § 11, odstavec 5, zákona č. 455/1991 Zb., o živnostenskom podnikání

a není vhodné, aby vstupovala do obchodních vztahů. Existují i případy, kdy fyzická či právnická osoba byla v konkurzu a přesto živnostenský úřad rozhodl o prominutí zmiňované překážky. Lze to tehdy, jestliže hospodářské poměry a chování osoby nasvědčují tomu, že v budoucnu bude řádně plnit své závazky. Druhou možností prominutí překážky je případ, kdy došlo ke konkurzu v důsledku trestného činu třetí osoby. Překážkou provozování živnosti dle § 8, zákona č. 455/1991 Zb., o živnostenském podnikání je zákaz činnosti uložený v přestupkovém nebo trestním řízení. Jestliže soud nebo správní orgán rozhodl o zákazu činnosti, neznamená to, že by živnostenský zákon zrušil živnostenské oprávnění. Během zákazu nesmí fyzická osoba provozovat živnost, jinak by se jednalo o neoprávněné podnikání s důsledky podle zákona č. 300/2005 Z. z., trestný zákon.

3.2 Druhy živností a jejich členění

Z hlediska předmětu podnikání se živnosti na Slovensku dělí na obchodní, výrobní a živnosti poskytující služby²⁷. Má-li podnikatel živnostenské oprávnění pro **obchodní živnost**, může nakupovat zboží za účelem prodeje konečnému spotřebiteli popřípadě provozovatelům velkoobchodu. V rámci tohoto oprávnění je možné pronajímat zboží, zprostředkovávat jeho nákup či prodej, provádět drobné změny a další²⁸. **Výrobními živnostmi** jsou takové okruhy činností, při kterých se ze surovin, polotovarů vyrábí nebo přepracovává zboží. Dle § 42, zákona č. 455/1991 Zb., o živnostenském podnikání má podnikatel právo vykonávat soubor navazujících činností souvisejících se zabezpečením výroby finálního výrobku, zhotovovat stroje (nářadí, přípravky určené k výrobě finálního výrobku) a prodávat či opravovat výrobky, jestliže zůstane zachována povaha živnosti. Ustanovení § 43, zákona č. 455/1991 Zb., o živnostenském podnikání obsahuje definici **živnosti poskytující služby**. „*Službami se na účel tohto zákona rozumie poskytovanie opráv a údržby vecí, preprava osob a tovaru, iné práce a výkony na uspokojovanie ďalších potrieb*“²⁹. Podle druhu a náročnosti může jít o živnosti volné, vázané a řemeslné.

Účinností zákona č. 136/2010 Z. z. o službách na vnútornom trhu, došlo ke změně rozdělování živností. Živnostenské podnikání na Slovensku je postavené na principu ohlášení. Živnosti se rozdělují na řemeslné, vázané a volné. Živnosti, které byly do 1. 6. 2010 zařazené pod koncesované, jsou nyní živnostmi vázanými. Za **volné** jsou považované živnosti, které

²⁷ § 32, zákona č. 455/1991 Zb., o živnostenském podnikání

²⁸ § 34, odstavec 1, zákona č. 455/1991 Zb., o živnostenském podnikání

²⁹ § 43, zákona č. 455/1991 Zb., o živnostenském podnikání

nejsou uvedeny přílohách č. 1 a č. 2, zákona č. 455/1991 Zb., o živnostenském podnikání. Pro získání živnostenského oprávnění pro volnou živnost musí podnikatel splňovat pouze všeobecné podmínky dle živnostenského zákona. U některých volných živností musí být splněny další podmínky, které vyplývají ze zvláštních právních předpisů například zdravotní průkaz. Jestliže nebudou dodrženy během provozování živnosti, může dojít k uložení pokuty a v horším případě může dojít až ke zrušení živnostenského oprávnění.

V příloze č. 1, zákona č. 455/1991 Zb., o živnostenském podnikání jsou uvedeny **řemeslné živnosti**. Obsahová náplň jednotlivých živností není stanovena právním předpisem, ale samotnou praxí živnostenských úřadů. Pro získání živnostenského oprávnění musí být splněny všeobecné podmínky a odborná způsobilost. Živnostenský zákon Slovenské republiky je velice liberální k absolventům střední škol, kteří se rozhodnou podnikat v oboru, který vystudovali. Pak odbornou způsobilost dokazují pouze dokladem o ukončení studia v daném oboru bez dokladování praxe v oboru.

Vázanými jsou živnosti, které jsou uvedeny v příloze č. 2 k živnostenskému zákonu. Jedná se o specializovaný okruh živností, které vyžadují jinou způsobilost než je odborná způsobilost u řemeslných živností. U konkrétních živností je stanovena podmínka, která má být splněna a to buď odkazem na zvláštní právní předpis nebo je přímo určena v příloze č. 2 k živnostenskému zákonu.

3.3 Právní povaha živnostenského oprávnění

Živnostenské oprávnění umožňuje provozovat živnost na územním rozsahu Slovenské republiky. Živnostenské oprávnění je vydané na konkrétní osobu, proto není možné převést oprávnění na jinou osobu. Výjimka je v případech, jestli se jedná o pokračování v podnikání po smrti podnikatele nebo při pokračování v živnosti při přeměně společnosti popřípadě družstva.

Dále nelze vzít zpět ohlášení živnosti, kterým už vzniklo právo na provozování živnosti. Zrušit lze pouze právním úkonem a to oznámením o ukončení podnikání. Jedná se o zákonné zrušení živnostenského oprávnění a dochází k němu kde dni doručení tohoto oznámení živnostenskému úřadu nebo k pozdějšímu dni, které byl uveden. Od června roku 2010 se naskytuje podnikateli možnost vzít zpět rozhodnutí o ukončení podnikání a to nejpozději v den, který předchází dni zániku živnostenského oprávnění.

3.3.1 Vznik oprávnění provozovat živnost

U osob, které se nezapisují nebo jsou už zapsané do obchodního registru, vzniká oprávnění dnem ohlášení popřípadě pozdějším dnem, který je uveden. U právnických a fyzických osob, které mají povinnost se zapsat do obchodního registru, vzniká živnostenské oprávnění až dnem uskutečnění zápisu do zmiňovaného registru. Pro přiblížení uvádím následující příklad. Skupina deseti lidí se rozhodla založit společnost s ručením omezením a jejich předmětem podnikání je provozování hotelu. Jelikož se jedná o právnickou osobu, vzniká živnostenské oprávnění až dnem zápisu do obchodního registru. Pokud by došlo k provozování ubytovacího zařízení před tímto zápisem, jednalo by se o neoprávněné podnikání.

Do 31. 5. 2010 byly průkazem živnostenského oprávněné živnostenské a koncesní listiny. Nyní dle § 10, zákona č. 455/1991 Zb., o živnostenském podnikání je průkazem živnostenského oprávnění osvědčení o splnění podmínek ustanovených živnostenským zákonem na provozování živnosti (**osvědčení o živnostenském oprávnění**) a **výpis ze živnostenského registru**. Do vydání osvědčení o živnostenském oprávnění je průkazem také **stejnopis ohlášení s prokázáním jeho doručení**. Vydané živnostenské a koncesní listiny do 31. 5. 2010 jsou v platnosti. Živnostníkovi nevzniká povinnost žádat o osvědčení o živnostenském podnikání. Lhůta na vydání osvědčení o živnostenském podnikání je 5 dní.

3.3.2 Povinnosti podnikatele

Podnikatel je povinen **provozovat živnost řádně, poctivě a odborně**. Způsob vykonávání živnosti definuje živnostenský zákon negativním způsobem. Poctivě není vykonávána živnost, jestliže podnikatel bez závažných důvodů neplní daňové popřípadě jiné odvodové povinnosti nebo poskytuje nekvalitní zboží či služby z důvodu porušování technických a profesních norem. Této povinnosti není podnikatel zbaven, i když provozuje činnost prostřednictvím odpovědného zástupce. Tyto podmínky jsou ustanoveny přímo ustanovením živnostenského zákona³⁰, ale i množstvím dalších právních předpisů, v rámci kterých jim vyplývají různé povinnosti. Živnostenským zákonem Slovenské republiky je přímo zmiňován zákon č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľ'a a zákon č. 126/2006 Z.z. o verejnom zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Další základní

³⁰ § 29, zákona č. 455/1991 Zb., o živnostenském podnikání

povinnosti podnikatele je **označení provozovny** obchodním jménem³¹ a v kontextu s ustanovením § 15, zákona č. 250/2007 Z.z. o ochraně spotřebitelů.

Na vhodném a trvale viditelném místě musí podnikatel uvést:

- obchodní jméno, sídlo prodávajícího nebo místo podnikání fyzické osoby,
- jméno, příjmení odpovědné osoby za činnost v provozovně,
- provozní dobu určenou spotřebiteli,
- kategorii a třídu u ubytovacích zařízení.

S účinností od 1. června 2010 má podnikatel povinnost označit provozovnu i při dočasném uzavření. A to 24 hodin před uzavřením provozovny a při jejím zpětném otevření nejpozději v den započetí provozování živnosti.

Dále je důležité, aby podnikatel zodpovědně prokazoval **způsob nabytí zboží a materiálu**. V praxi se to dotýká především komodit, které jsou opatřeny ochrannými známkami. Příkladem jsou alkoholické nápoje či cigarety. Jestliže není podnikatelem prokázáno nabytí zboží doklady o vedení účetnictví, může živnostenský úřad pozastavit provoz či zrušit živnostenské oprávnění.

Podnikatel je odpovědně vázaný i ke svým zaměstnancům a to nejen povinnostmi, které jsou ustanoveny živnostenským zákonem, ale i dalšími zvláštními předpisy a to převážně v oblasti hygieny, bezpečnosti a zdraví. Například při provozování hostinské činnosti je podnikatel zodpovědný, aby jeho zaměstnanci měli platné zdravotní průkazy, které jsou vyžadovány při kontrole ze živnostenského úřadu.

V místě provozování živnosti musí podnikatel mít **doklad o ustanovení odpovědného zástupce** včetně osvědčení o jeho bezúhonnosti a odborné způsobilosti. Jestliže budou porušovány povinnosti podnikatele, může dojít k pozastavení či zrušení živnostenského oprávnění. Více k dané problematice v následující podkapitole.

3.3.3 Zánik živnostenského oprávnění

K zániku oprávnění může dojít, jestliže po **smrti živnostníka** nepokračuje v živnosti dědic popřípadě správce dědictví. V případě pokračování živnosti musí pokračovatel po smrti živnostníka ve lhůtě do 6-ti měsíců od skončení konání o dědictví nabýt své vlastní

³¹ § 7, odstavec 3, zákona č. 513/1991 Zb., Obchodný zákonník

živnostenské oprávnění. Výjimka je pouze v případě, kdy pokračovatelem je pozůstalý manžel, který byl spoluvlastníkem majetku používaného pro provozování živnosti.

Skončení podnikání u právnické osoby je především na základě **zrušení společnosti**. Následně dochází k zániku společnosti, což je ke dni výmazu společnosti z obchodního registru. K zániku živnostenského oprávnění nedochází, jestliže jde o pokračování živnosti z důvodu přeměny obchodní společnosti popřípadě družstva (změna formy podnikání, splynutí/sloučení/rozdělení obchodní společnosti).

Dalším důvodem zrušení oprávnění může být taktéž v důsledku **uplynutí času**, jestliže podnikatel v ohlášení uvedl, že zamýšlí podnikat na dobu určitou. Zdáli se podnikatel rozhodne ustanovit oprávnění na dobu neurčitou, musí provést změnu v údajích uvedených v ohlášení. Dále může dojít k zániku oprávnění, jestliže došlo k **uplynutí lhůty povoleného pobytu** na území Slovenska.

Pozastavení živnostenského oprávnění

Důležitou změnou je limitování doby, pro kterou může podnikatel pozastavit provozování živnosti. Od 1. 6. 2010 může podnikatel pozastavit živnost maximálně na 3 roky. V případě zjištění, že podnikatel provozoval živnost během lhůty, pro kterou si pozastavil živnost, jednalo by se o nedovolené podnikání.

3.4 Orgány v oblasti živnostenského podnikání

V oblasti živnostenského podnikání vykonává kontrolu Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky a živnostenské úřady. Krom toho se zaobírá živnostenským podnikáním Slovenský živnostenský zväz a Slovenská živnostenská komora.

3.4.1 Státní správa

Správu v živnostenském podnikání vykonávají živnostenské úřady, kterými jsou obvodní úřady a na centrální úrovni je to pak Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. **Ministerstvo vnútra** řídí, kontroluje a spolupracuje nejen s ústředními orgány ale i právnickými osobami ve věcech uplatňování právních předpisů. Jedná se převážně o Slovenskou živnostenskou komoru. Dále je ministerstvo správcem živnostenského registru, což je jednotný informační systém o osobách, které podnikají na základě živnostenského oprávnění.

Živnostenský registr³² je souborem údajů o podnikatelích, které zapisují obvodní úřady prostřednictvím informačního systému živnostenského podnikání. Do registru se zapisují údaje včetně jejich změn uvedené v § 60, odst. 2 zákona č. 455/1991 Zb., o živnostenském podnikání³³. V zájmu zabezpečení ochrany údajů se člení informační systém na veřejnou a neveřejnou část. Mezi údaje, které nejsou zveřejněné patří rodné příjmení, rodné číslo, datum a místo narození, potřebné údaje na vyžádání výpisu z registru trestů, daňové registrace a přihlášení do systému povinného zdravotního pojištění. Údaje, které jsou zapisovány do veřejné části jsou bez zbytečného odkladu zveřejňovány a každý má právo nahlédnout popřípadě si v rozsahu veřejné části vytvořit kopii.

Obvodní úřad vykonává činnosti související s vydáváním osvědčení na živnostenské oprávnění, živnostenskou kontrolu a taktéž ukládá pokuty. Obvodní úřady plní od 1. 6. 2010 úlohu jednotného kontaktního místa JKM za účelem poskytování informací, které souvisí s přístupem k podnikatelské činnosti. Samotná jednotná kontaktní místa vznikla už dřív a to k 1. 10. 2007, ale poskytovaly pomoc pouze pro činnosti, které jsou živností. Od června roku 2010 se jejich působnost rozšířila a tak poskytují komplexní služby i pro okruh osob, které se rozhodnou podnikat na základě zvláštních právních předpisů. JKM nejen poskytuje informace, ale přijímá údaje a doklady pro zahájení podnikání, které dále zasílá v elektronické podobě kompetentním orgánům.

3.4.2 Působnost komor a svazů

Slovenský živnostenský svaz SŽZ (sídlo Bratislava) si svým jednáním získal nejen na území Slovenska dobré jméno. Svaz je od roku 1992 nezávislým zástupcem slovenských řemeslníků a živnostníků. Dále je významným partnerem pro jednotlivé rezorty a také účastníkem připomínkových konání. Od roku 1997 se stal svaz členem Evropské unie řemesla, malého a středního podnikání (UEAPME) se sídlem v Bruselu. Mezi hlavní činnosti patří zabezpečování aktuálních informací týkající se podmínek podnikání a legislativních změn. Členství v SŽZ, které není zpoplatněno sebou přináší řadu výhod. Například navazování obchodních kontaktů doma i v zahraničí, účast na organizaci výstav a veletrhů, odborné semináře a další³⁴.

³² *Internetové stránky Živnostenský registr Slovenskej republiky*. Dostupné z: < <http://www.zrsr.sk/> >. [cit. 1. března 2011].

³³ Například u fyzických osob se uvádí jméno, příjmení, akademický titul, rodné příjmení, rodné číslo, státní příslušnost, místo narození, adresu bydliště, obchodní firmu a místo podnikání.

³⁴ *Internetové stránky Slovenský živnostenský svaz*. Dostupné z: < <http://www.szz.sk/szz/pages/C8lenstvo/vFDhody-E8lenstva.php> >. [cit. 1. března 2011].

Slovenská živnostenská komora SŽK je právnická osoba, která zřízena zákonem č. 126/1998 Zb. o Slovenskej živnostenskej komore upravuje zriadenie, postavenie, posobnosť a organizačnú štruktúru komory. Působnost komory je orientována na ochranu a podporu společných zájmů svých členů. Členem komory se může stát fyzická i právnická osoba, která podniká na základě živnostenského oprávnění a podá písemnou přihlášku. Člen, který chce využívat služeb komory, je povinný platit členský příspěvek a dodržovat statut Slovenské živnostenské komory. Výhodou členství je možnost účasti na národních a mezinárodních programech, výstavách, veletrzích a především získání informací o legislativě včetně aktuálních změn. Dále SŽK poskytuje svým členům odborné a právní poradenství, semináře a další programy výhod a slev³⁵.

³⁵ Internetové stránky Slovenská živnostenská komora. Dostupné z: < <http://www.szk.sk/vyhody-clenov-szk/> >. [cit. 1. března 2011].

4 Srovnání podmínek pro hotelové služby v obou státech

Prvotním krokem potenciálního podnikatele by mělo být rozhodnutí, v jaké oblasti chce podnikat. Pomůckou při výběru vhodné živnosti mohou být obsahové náplně všech živností, kde jsou rámcově popsány činnosti a úkony, které lze v rámci předmětu činnosti vykonávat. Od zvoleného předmětu podnikání se odvíjí podmínky, které musí být splněny pro získání živnostenského oprávnění.

Živnostenský zákon z období České a Slovenské federativní republiky byl recipován do právních řádů obou států. Jelikož živnostenský zákon patří mezi nejčastěji měněné právní předpisy, je důležité porovnat aktuální znění tohoto zákona s přihlédnutím ke zvolenému předmětu podnikání, což je oblast hotelnictví. Po splnění základních předpokladů, jako je získání živnostenského oprávnění, prokázání vlastnictví popřípadě pronájem nebytových prostor a dostatečný přístup k finančním prostředkům, je nutné splňovat specifické požadavky, které závisí na kategorii a třídě, ve které je ubytovací zařízení zařazeno. Kategorie určuje druh ubytovacího zařízení (například hotel, penzion, hotel, motel) a třída vypovídá o kvalitě a rozsahu poskytovaných služeb. Nejrozšířenějším ubytovacím zařízením jsou právě hotely a jejich provoz je zajišťován dílčími úseky, splňující zákonné předpisy a platné normy.

Tabulka 4.1 Jednotlivé úseky hotelu

Stravovací úsek	Ubytovací úsek
➡ výrobní úsek	➡ příjmová část
➤ kuchyně (teplá, studená, kávová, cukrárna)	➤ recepce
➤ sklady (chladné, chladicí, suché, mrazicí)	➤ hotelová hala
➤ přípravný (hrubý, čistý, masa, zeleniny, ryb)	➤ lobby bar
➤ umývárny bílého a černého nádobí)	
➤ umývárny bílého a černého nádobí)	
➡ odbytový úsek	➡ lůžková část
➤ - restaurace, kavárny, bary, vinárny	

Zdroj: BERÁNEK, J. Provozujeme pohostinství a ubytování.

„Hotelnictví lze v současné době charakterizovat jako nedílnou součást služeb cestovního ruchu. Jeho předmětem je výstavba, řízení a organizace hotelů i velkých hotelových řetězců, zabezpečování jejich provozu a poskytování hotelových služeb. V poslední

době se často hovoří o hotelovém průmyslu“³⁶. Pro vymezení postavení hotelnictví v sektoru služeb je nezbytné definovat samotný hotel. Na území České republiky - „*hotel je ubytovací zařízení s nejméně 10 pokoji pro hosty, vybavené pro poskytování přechodného ubytování a služby s tím spojené (zejména stravovací)*“³⁷. Stejně jako v České republice, tak i na Slovensku je definován hotel jako ubytovací zařízení sloužící k přechodnému ubytování, které musí mít taktéž víc jak 10 pokojů. Blíže jsou definovány služby, které mají být hostům poskytovány. Kromě ubytování a stravování jsou to i doplňkové služby. Jak pro obchodně-cestující, tak i pro hosty, kteří chtějí aktivně trávit volný čas.

Stravovací služby patří mezi činnosti epidemiologicky závažné, proto provozování vyžaduje speciální nároky na podnikatele - provozovatele, ale i na zdravotní a odbornou způsobilost jednotlivých pracovníků. Povinností je uplatňovat znalosti potřebné k ochraně veřejného zdraví a dodržovat zásady osobní a provozní hygieny. Provozovatel stravovacích služeb musí nejpozději v den zahájení své činnosti oznámit orgánu ochrany veřejného zdraví – hygienické stanici předmět, rozsah a umístění provozovny. Systém HACCP (Hazard Analysis Critical Control Points) je pro všechny provozovatele stravovacích služeb povinný. Slouží k zajištění zdravotní nezávadnosti potravin a pokrmů během všech činností souvisejících s jejich výrobou, zpracováním, skladováním, manipulací, přepravou a prodejem konečnému spotřebiteli. Spočívá spíše v předjímání a prevenci biologických, chemických a fyzikálních rizik než v kontrole hotových výrobků. Systém HACCP má povinné plnění v České republice i na Slovensku.

4.1 Způsob provedení komparace

V předchozích kapitolách byla věnována pozornost vymezením podstaty podnikání na základě živnostenského oprávnění na území České republiky a Slovenska. Na základě těchto teoretických východisek bude provedeno srovnání s přihlédnutím ke konkrétnímu předmětu podnikání. Komparace bude prováděna na základě informací, které jsem získala z platných legislativ obou zemí, statistických údajů a informací od asociací působících v sektoru ubytovacích a stravovacích služeb (dále jen „hotelové služby“ popřípadě „hotelnictví“).

Kritéria srovnání jsou:

1. podmínky pro získání živnostenského oprávnění,

³⁶ Indrová, J. *Hotelový management*. Praha: VŠE, 1996, str. 7

³⁷ § 3, odstavec g, vyhláška č. 137/1998 Sb., o obecných technických požadavcích na výstavbu

2. obory živností v oblasti hotelnictví,
3. postup získání živnostenského oprávnění v hotelnictví včetně povinností vůči orgánům státní správy obou zemí,
4. srovnání administrativní náročnosti a správních poplatků,
5. klasifikace ubytovacích zařízení včetně označení provozovny.

4.2 Komparace hotelových služeb v České republice a na Slovensku

Ačkoliv došlo k 1. 1. 1993 k rozdělení České a Slovenské Federativní republiky na Českou republiku a Slovenskou republiku (dále jen „Slovensko“), zůstal na území obou států v platnost zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský řád), ve znění pozdějších předpisů.

Jelikož Česká a Slovenská republika vstoupily dnem 1. ledna 2004 do Evropské unie, lze tedy očekávat, že v obou státech došlo a dochází k harmonizaci s legislativou Evropské unie, která usiluje o podnikání bez bariér na vnitřním trhu EU. Podnikatelé jsou zatíženi nejen počátečními náklady a administrativou při získávání živnostenského oprávnění, ale také podmínkami dané země, ve které chtějí uskutečňovat svou podnikatelskou činnost.

Doposud byl živnostenský zákon v České republice 114krát upravován v podobě nejrůznějších změn či doplňků a na Slovensku byl zákon 76krát novelizován. Kostra živnostenských zákonů byla zachována, ale v některých ohledech se odchýlila včetně příloh k živnostenským zákonům. Pro lepší orientaci podnikatele provozující nejen ubytovací a stravovací služby jsou v následujícím textu uvedeny změny v přílohách živnostenského zákona v obou státech.

V systematice živnostenského zákona Slovenské republiky je kategorizace regulovaných živností vykonána v přílohách č. 1 až 2 formou úplného výpočtu ohlašovacích řemeslných a vázaných živností. V zájmu praktické stránky mají přílohy k živnostenskému zákonu dvě nosné části, které jsou vzájemně propojené. Základní část přílohy č. 1 je tvořena obsahem řemeslných živností, které jsou vymezeny pozitivním způsobem. Druhou částí přílohy je negativní vymezení jednotlivých řemeslných živností. Cílem je uvést demonstrativní výčet činností, které nesplňují charakter řemeslné živnosti. Jedná se o činnosti, které mohou být vykonávány na základě ohlášení volné živnosti. Například „Pohostinská činnost“ a výroba hotových jedál pre výdajné“ patří mezi řemeslné živnosti. To znamená, že je zapotřebí splnění podmínky odborné způsobilosti. V rámci ustanovení § 38 zákona č. 455/1991 Zb., o živnostenskom podnikaní je vymezen charakter pohostinské činnosti, ale i

její negativní forma. V rámci volné živnosti „Pohostinská činnost“ může podnikatel například vyrábět výrobky studené kuchyně, připravovat a prodávat míchané koktejly či prodávat na přímou konzumaci jídla, nápoje a polotvary ubytovaným hostům do 10-ti lůžek. Danou strukturou přílohy je snaha eliminovat neshody při posuzování charakteru vykonávané živnosti s praxí.

Příloha č. 2 zákona č. 455/1991 Zb., o živnostenském podnikání má zcela novou úpravu. Souvisí to s tím, že od 1. 6. 2010 se koncesované živnosti přesouvají mezi vázané živnosti, které jsou uvedeny v této příloze. V rámci uvedené přílohy je taxativní výčet vázaných živností včetně způsobu prokazování způsobilosti a ostatních podmínek pro vykonávání příslušné živnosti. Na území Slovenska není taxativně určen seznam volných živností.

V České republice nalezneme seznam jednotlivých druhů živností v přílohách³⁸ č. 1 až 4 k zákonu č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání. Jejich obsahové náplně jsou dány v přílohách³⁹ nařízení vlády č. 288/2011 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností. Dále v příloze č. 5 k výše jmenovanému zákonu je seznam živností, jejichž výkon je podnikatel povinen zajistit pouze fyzickými osobami splňujícími odbornou způsobilost. Na rozdíl od Slovenska⁴⁰ se nenachází v živnostenském zákoně České republiky „antidiskriminační“ ustanovení, které se zabývá ochranou práv subjektů v souladu se zásadami stejného zacházení v pracovně-právních a obdobných vztazích.

4.2.1 Podmínky pro získání živnostenského oprávnění

Poskytovat hotelové služby může podnikatel na území obou států na základě získání živnostenského oprávnění po splnění podmínek dané zákonem. Samotná definice živnosti včetně jejich znaků zůstala v obou státech zachována. Činnost spočívající v poskytování ubytovacích a stravovacích služeb musí být naplňována znakem soustavnosti, samostatnosti, jménem podnikatele a na jeho odpovědnost. Nelze opomenout i to, že podnikatel provozující hotelové služby je odpovědný za výsledek své podnikatelské činnosti a to i za ztrátu.

V České republice i na Slovensku může být provozovatelem hotelových služeb fyzická i právnická osoba. I zahraniční osoba může podnikat na základě živnostenského

³⁸ Příloha č. 1 – Živnosti řemeslné, Příloha č. 2 – Živnosti vázané, Příloha č. 3 – Koncesované živnosti, Příloha č. 4 – Živnost volná

³⁹ Příloha č. 1 – Obsahové náplně živností řemeslných, Příloha č. 2 – Obsahové náplně živností vázaných, Příloha č. 3 – Obsahové náplně živností koncesovaných, Příloha č. 4 – Obsahová náplň živnosti volné podle jednotlivých činností

⁴⁰ § 5a, zákona č. 455/1991 Zb., o živnostenském podnikání

oprávnění. Pojem zahraniční osoby je v obou státech totožný, jelikož je rozhodující u zahraniční fyzické osoby bydliště a u zahraniční právnické osoby sídlo, které musí být vždy mimo území daného státu. Jelikož víme, kdo může podnikat v oblasti hotelových služeb, přistupme k samotným podmínkám, které musí být splněny pro získání živnostenského oprávnění. Nejprve jsou to všeobecné podmínky provozování živnosti, které jsou v obou státech shodné až na podmínku bezúhonnosti.

Česká republika

K 1. 8. 2010, kdy nabyl účinnost zákon č. 150/2010 Sb., se změnila úprava § 6 živnostenského zákona, která se týká bezúhonnosti. Podmětem pro uvedenou úpravu byl náleze Ústavního soudu PLUS 35/08 ze dne 7. 4. 2009, kdy se bezúhonnost ztrácí pouze v případě pravomocného odsouzení pro úmyslný trestní čin spáchaný v souvislosti s podnikáním nebo v souvislosti s předmětem podnikání. Novelou živnostenského zákona, která je provedená zákonem č. 155/2010 Sb., se posuzuje bezúhonnost jinak pro ohlášení živnosti a při provozování živnosti. Při ohlášení živnosti živnostenský úřad zkoumá souvislost s podnikáním a souvislost s předmětem podnikání. Pouze souvislost s podnikáním se zkoumá při provozování živnosti⁴¹. Položme si otázku: „Jak bude postupovat živnostenský úřad při posuzování bezúhonnosti u osoby, která spáchala úmyslný trestní čin a nyní chce ohlásit řemeslnou živnost „Hostinská činnost“? A zároveň má živnostenské oprávnění pro činnost „Ubytovací služby“, která je součástí volné živnosti „Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona“.

Při ohlášení živnosti ověřuje živnostenský úřad, zda trestní čin byl spáchán v souvislosti s podnikáním a předmětem podnikání, který ohlašuje. V případě, že podnikatel ztrácí bezúhonnost při ohlášení živnosti „Hostinská činnost“, protože spáchal úmyslný trestný čin, pro který byl pravomocně odsouzen a byl spáchán v souvislosti s podnikáním, ztrácí bezúhonnost i pro živnostenské oprávnění „Ubytovací služby“.

Jestli je důvodem pro ztrátu bezúhonnosti pouze souvislost s předmětem podnikání nové živnosti „Hostinská činnost“, rozhodne živnostenský úřad o tom, že ohlášením právo nevzniklo. Živnostenského oprávnění pro činnost „Ubytovací služby“ se skutečnost ztráty bezúhonnosti nedotkne. Podnikatelova bezúhonnost je dokazatelná prostřednictvím výpisu

⁴¹Příkladem je situace, kdy fyzická osoba ztratí bezúhonnost ve vztahu k ohlášení živnosti volné „Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona“. I v tomto případě platí, že souvislost s předmětem podnikání se zkoumá pouze při ohlášení nové činnosti.

z registru trestů, který si živnostenský úřad pro fyzickou či právnickou osobu obstará sám po uvedení potřebných údajů.

Slovenská republika

Na území Slovenska se nepovažuje za bezúhonného ten, který je pravomocně odsouzen pro hospodářský trestný čin, trestný čin proti majetku nebo spáchaný úmyslně, jehož skutková podstata souvisí s předmětem podnikání. Domnívám se, že slovenská koncepce vymezení bezúhonnosti je mírnější, jelikož je zaměřena na skutkovou podstatu trestného činu. Fyzické, právnické a zahraniční osoby, které chtějí ohlásit živnost, nemají povinnost dokladovat výpis z registru trestů. Jednotné kontaktní místo si tento doklad opatří po uvedení nutných údajů. Při vstupu do podnikání v oblasti hotelových služeb musí podnikatel kromě všeobecných podmínek splňovat i zvláštní podmínky provozování živnosti, které se odvíjí od druhu živnosti.

Od června 2010 se na Slovensku změnilo základní rozdělení živností a to tak, že koncesované živnosti byly zařazené pod vázané, kde je zařazena také živnost „Ubytovacie služby v ubytovacích zariadeniach s prevádzkovaním pohostinských činností v týchto zariadeniach a v chatovom osade do triedy 3, v kempingoch tried 3 a 4“. Kritériem rozdělení živností na volné, řemeslné a vázané je váha požadavku na odbornou způsobilost, což blíže nastíní následující text.

4.2.2 Obory živností v oblasti hotelnictví

Ať už podnikáme ve formě právnické nebo fyzické osoby, rozeznává živnostenský zákon České a Slovenské republiky v oblasti pohostinství a poskytování ubytovacích služeb vícero oborů živností. Odvíjí se to od rozhodnutí podnikatele, zda bude současně nebo jednotlivě poskytovat ubytovací a stravovací služby. Živnostenská oprávnění v oblasti hotelnictví spadají do živností ohlašovacích, které se dále člení na řemeslné, vázané a volné⁴².

Současné provozování stravovacích a ubytovacích služeb

V případě že chce podnikatel současně provozovat stravovací a ubytovací služby, musí získat v České republice živnostenské oprávnění s předmětem podnikání „Hostinská činnost“. Jedná se o řemeslnou živnost, která nás opravňuje k přípravě a prodeji pokrmů a nápojů v provozovně a poskytování ubytování ve všech ubytovacích zařízeních (hotel, motel,

⁴²§19, zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, §19, zákona č. 455/1991 Zb., o živnostenském podnikání

kempová osada, rodinné domy nebo ve stavbách pro rodinnou rekreaci). V rámci živnostenského oprávnění lze prodávat pomocí automatu nápoje, doplňkový prodej, upomínkové předměty, prodej pokrmů přes ulici, půjčování společenských her, časopisů a provozování her⁴³. Pro vysvětlení je možno dodat, že v rámci této živnosti podnikatel nemusí mít žádné další živnostenské oprávnění pro poskytování ubytovacích služeb.

Pro získání živnostenského oprávnění musí podnikatel splňovat nejen všeobecné, ale i zvláštní podmínky pro provozování této živnosti. Od 1. července 2008 stačí u řemeslných živností prokázání odborného vzdělání, není nutná praxe v oboru. V případě nedoložení dokladu o odborné způsobilosti je nutná 6-ti letá praxe v oboru. Délka požadované praxe v závislosti k dokladům prokazující odbornou způsobilost je uvedena v následující tabulce.

Tabulka 4.2 Praxe odvíjející se z odborné způsobilosti

Doklad odborné způsobilosti	Česká republika Praxe příbuzný obor
Nelze prokázat odbornou způsobilost	6 let
Výuční list v příbuzném oboru	1 rok
Maturitní zkouška v příbuzném oboru	1 rok
Vyšší odborné vzdělání	1 rok
Vysokoškolské vzdělání ⁴⁴	-
Rekvalifikace pro danou činnost	1 rok

Zdroj: § 22, zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání

V případě, že podnikatel není schopen splnit odbornou způsobilost může si ustanovit odpovědného zástupce, který musí kromě všeobecných splňovat i zvláštní podmínky pro provozování hostinské činnosti. Fyzická osoba zodpovídá za provoz živnosti a je k podnikateli ve smluvním vztahu. V České republice může být odpovědný zástupce ve funkci maximálně pro 4 podnikatele. Fyzická osoba nesmí být členem dozorčí rady popřípadě jiného kontrolního orgánu⁴⁵.

Aby mohl podnikatel na Slovensku poskytovat společně stravovací a ubytovací služby, musí získat živnostenské oprávnění pro vázanou živnost „Ubytovacie služby v ubytovacích zariadeniach s prevádzkovaním pohostinských činností v týchto zariadeniach a v chatovom osade do triedy 3, v kempingoch tried 3 a 4“. Jedná se o živnost, u které se vyžaduje jiná způsobilost než u řemeslných živností. Podmínka, která má být splněna pro získání živnostenského oprávnění je uvedena v příloze č. 2, zákona č. 455/1991 Zb.,

⁴³ Nařízení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností

⁴⁴ příbuzná oblast studijních programů a oborů

⁴⁵ § 11, zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, § 11, zákona č. 455/1991 Zb., o živnostenském podnikání

o živnostenském podnikání. Průkazem způsobilosti je doklad o ukončení vysokoškolského vzdělání prvního a druhého stupně, vyššího odborného vzdělání a úplného středního všeobecného vzdělání popřípadě úplného středního odborného vzdělání. V následující tabulce je uvedena požadovaná praxe ve vztahu k průkazu způsobilosti.

Tabulka 4.3 Praxe ve vztahu k průkazu způsobilosti

Průkaz způsobilosti	Slovensko Praxe v oboru
Střední odborné vzdělání	4 roky
Střední všeobecné vzdělání	4 roky
Vyšší odborné vzdělání	3 roky
Vysokoškolské vzdělání prvního stupně	3 roky
Vysokoškolské vzdělání druhého stupně	2 roky

Zdroj: příloha č. 2 zákona č. 455/1991 Zb., o živnostenském podnikání

Jestliže podnikatel nesplňuje kritérium odborného vzdělání, může si ustanovit odpovědného zástupce, který odborně vykonává dohled nad činností a je v pracovním poměru k podnikateli. Na Slovensku může funkci odpovědného zástupce vykonávat osoba pouze pro 1 podnikatele, kdežto v České republice až pro 4.

Stravovací služby

Jestliže si podnikatel zvolí jako předmět podnikání poskytování stravovacích služeb (například restaurace), musí získat na území České republiky živnostenské oprávnění pro řemeslnou živnost „Hostinská činnost“. Jak bylo uvedeno v předešlém textu, může být v rámci této živnosti poskytovány i ubytovací služby.

Na Slovensku pro provozování restaurace musí podnikatel získat oprávnění pro řemeslnou živnost „Pohostinská činnost a výroba hotových jedál pre výdajne“. V rámci této živnosti může podnikatel připravovat a prodávat jídla, nápoje a polotvary pro přímou konzumaci na místě. Pohostinská činnost může být na Slovensku i volnou živností a příkladem toho je prodej piva či nealkoholických nápojů popřípadě poskytování snídaní v ubytovacích zařízeních do 10-ti lůžek.

Odborná způsobilost u řemeslných živností se prokazuje doklady o řádném ukončení učebního nebo studijního oboru popřípadě způsoby uvedenými v § 22 odstavce 1 živnostenského zákona. Jestliže má slovenský či český podnikatel vzdělání v oboru, nemusí dokladovat praxi pro získání živnostenského oprávnění. V tabulce 4.4 je uvedená praxe ve vztahu k odborné způsobilosti v příbuzném oboru jak v České republice tak i na Slovensku. Jestliže podnikatel doloží jako doklad o odborné způsobilosti osvědčení o vykonání

kvalifikační zkoušky, je požadována na Slovensku 6-ti měsíční praxe a v České republice dokonce 12-ti měsíční. Na Slovensku je požadována praxe po absolvování kvalifikační zkoušky, až po změně živnostenského zákona k datu 1. 6. 2010. Je nutné podotknout, že se tím komplikuje situace pro založení řemeslné živnosti po absolvování rekvalifikačního kurzu, kterého se většinou účastní osoby bez práce popřípadě vzdělání.

Tabulka 4.4 Praxe odvíjející se z odborné způsobilosti

Doklad odborné způsobilosti v příbuzném oboru ⁴⁶	Slovenská republika	Česká republika
Nelze prokázat odbornou způsobilost	10 let	6 let
Výuční list	2 roky	1 rok
Maturitní zkouška	2 roky	1 rok
Vyšší odborné vzdělání	2 roky	1 rok
Vysokoškolské vzdělání	2 roky	není požadována praxe

*Zdroj: zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání
zákon č. 455/1991 Zb., o živnostenskom podnikání*

Ubytovací služby

Rozhodne-li se podnikatel poskytovat ubytovací služby bez stravování, zažádá si o živnostenské oprávnění ohlašovací volné. V České republice novelou zákona č. 130/2008 Sb., se zavedla pouze jedná volná živnost „Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona“, která zahrnuje 80 oborů činností, které může podnikatel v rámci živnosti vykonávat. Změny oborů realizovaných činností je povinen oznamovat.

Na Slovensku pro provozování ubytovacích služeb je zapotřebí živnostenské oprávnění „Ubytovacie služby bez poskytovania pohostinských činností“. Obsahem této živností nejsou činnosti spočívající v přípravě a prodeji pokrmů a nápojů. Pro získání živnostenského oprávnění není požadována v České republice ani na Slovensku odborná způsobilost, postačující je splnění všeobecných podmínek. Jestliže by chtěl podnikatel na Slovensku podávat snídaně ubytovaným hostům, musel by mít i živnostenské oprávnění pro volnou živnost „Pohostinská činnost“.

⁴⁶ Do příbuzného oboru spadá činnost pekaře, cukráře, řezníka či uzenáře.

4.2.3 Postup získání živnostenského oprávnění včetně povinností vůči orgánům veřejné správy

Jelikož je definována představa o předmětu podnikání, můžeme přistoupit k samotnému vyřízení živnostenského oprávnění.

Ze směrnic Evropské unie vyplývá členským státům zjednodušit postupy spojené se založením a vykonáním činnosti v oblasti služeb. Pro ulehčení přístupu podnikatelů na trh a zlepšení působnosti živnostenských úřadů se založily Jednotná kontaktní místa Slovenské republiky („JKM“) a Centrální registrační místa České republiky („CRM“). Cílem je zjednodušení administrativních procedur domácím podnikatelským subjektům, ale také podnikatelům z členských států Evropské unie. Podnikatelé si mohou vyřídit formality na jednom místě a tak dojde ke snížení administrativní náročnosti u začínajících podnikatelů, kteří předloží určité údaje pouze jednou.

Zákonem č. 358/2007 Z.z. se na území Slovenska zakládá síť Jednotných kontaktních míst, které zajišťují oznamovací povinnost k daňové registraci daně z příjmů a přihlášení do povinného systému zdravotního pojištění. Prostřednictvím 50 - ti JKM mohou podnikatelé vyplnit několikastránkový formulář, který sníží strávenou dobu podnikatele na úřadě.

Vláda České republiky svým rozhodnutím ze dne 20. října 2004 schválila koncepci „Zjednodušení administrativních postupů při vstupu a v průběhu podnikání (ZAP)“. Od 1. 8. 2006 vstoupil v platnost zákon č. 570/1991 Sb., kterým mohou podnikatelé využít možnosti vstupu do podnikání prostřednictvím CRM, které působí při obecních živnostenských úřadech. Projekt zjednodušil systém registrace na jednom místě a tím došlo k on-line propojení agend jednotlivých úřadů. Na rozdíl od Jednotných kontaktních míst Slovenské republiky, lze na CRM podat přihlášku k důchodovému a nemocenskému pojištění, oznámit vznik nového volného pracovního místa nebo jeho obsazení. V České republice byl vypracován průzkum, který uvádí, že prostřednictvím Centrálních registračních míst je podnikatelům ušetřen čas při administrativní náročnosti z 11 hodin na pouhé 3 hodiny.

Česká republika

Živnost ohlásíme pomocí formuláře, který je označen jako Jednotný registrační formulář JRF. Formulář lze získat na jakémkoliv živnostenském úřadě popřípadě v elektronické podobě na webových stránkách jednotlivých živnostenských úřadů na území České republiky nebo na stránkách Ministerstva průmyslu a obchodu. Ohlásit živnost

můžeme osobně na námi zvoleném živnostenském úřadě i bez uvedeného formuláře, jelikož potřebné údaje sdělíme přímo pracovníkovi živnostenského úřadu a tím odpadá ohlašovatelůvi ruční vyplňování formuláře. Dále můžeme ohlásit živnost pomocí kontaktního místa CzechPOINT⁴⁷ za poplatek 50 Kč. Společně s ohlášením živnosti lze podat na Centrálním registračním místě přihlášku k daňové registraci, k důchodovému pojištění, k nemocenskému pojištění a oznámit zahájení samostatné výdělečné činnosti, vznik volného pracovního místa nebo jeho obsazení a oznámení podle zákona o veřejném zdravotním pojištění. Prostřednictvím živnostenského úřadu splníme oznamovací povinnosti podnikatele ve stanovených lhůtách na jednom místě. Jestliže podnikatel ohlašující živnost nevyužije možnosti provést registraci vůči finančnímu úřadu, okresní správě sociálního zabezpečení, zdravotní pojišťovně a úřadu práce prostřednictvím Jednotného registračního formuláře živnostenského úřadu, je povinen učinit registraci ve stanovené lhůtě na každém úřadě sám. Oznamovací povinnost podnikatele je vůči:

- místně příslušnému finančnímu úřadu do 30-ti dnů od následujícího dne ode dne, kdy byla živnost ohlášena⁴⁸,
- příslušné okresní správě sociálního zabezpečení do 8 dne kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž byla zahájena činnost⁴⁹,
- příslušné zdravotní pojišťovně do 8 dnů od vzniku živnostenského oprávnění⁵⁰,
- příslušnému úřadu práce do 10-ti kalendářních dnů od vzniku, obsazení či zrušení pracovního místa, jestliže je podnikatel zároveň zaměstnavatelem⁵¹.

U ohlašovací živnosti „Ubytovací služby“ je postačující doložení občanského průkazu a splnění všeobecných podmínek pro provozování živnosti. U řemeslné živnosti „Hostinská činnost“ je nutné doložit k občanskému průkazu doklad odborné způsobilosti popřípadě i požadované praxe. Nesplňuje – li ohlašovatel živnosti zvláštní podmínky pro získání živnosti, určí si odpovědného zástupce, který ji splňuje. Doloží současně prohlášení odpovědného zástupce o tom, že souhlasí s výkonem této funkce. Poplatek za ohlášení je

⁴⁷ CzechPOINT je kontaktní místo veřejné správy = český podací ověřovací informační národní terminál. Kontaktními místy veřejné správy jsou notáři, krajské úřady, matriční úřady, obecní úřady, úřady městských částí nebo městských obvodů územně členěných statutárních měst a úřady městských částí hlavního města Prahy, jejichž seznam stanoví prováděcí právní předpis, zastupitelské úřady stanovené prováděcím předpisem, držitel poštovní licence a Hospodářská komora České republiky.

⁴⁸ § 33, zákona č. 337/1992 Sb., o správě a daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů

⁴⁹ § 48, zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů

⁵⁰ § 7, zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů

⁵¹ § 55, zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů

splatný při ohlášení živnosti v hotovosti na živnostenském úřadě a v případě podání, které je doručené poštou, je ohlašovatel zaslán výzva k uhrazení správního poplatku na poště nebo pomocí bankovního převodu. Živnostenské oprávnění vzniká dnem ohlášením a průkazem je výpis z živnostenského rejstříku.

Osoba podnikající v oblasti hotelových služeb se může rozhodnout přerušit živnost, aniž by měla povinnost to oznamovat živnostenskému úřadu. Jestliže podnikatel neoznámí přerušeni živnosti finančnímu úřadu, zdravotní pojišťovně a České správě sociálního zabezpečení, musí být dál podnikatelem odváděny zálohy vůči zmíněným úřadům. Na živnostenský úřad se stále podnikatelům vyplácí zálohy, jelikož prostřednictvím formuláře JRF splní najednou oznamovací povinnost vůči všem orgánům a nemusí uskutečňovat některé povinnosti vyplývající ze zákona o živnostenském podnikání⁵².

Slovenská republika

Na území Slovenské republiky je zapotřebí, aby podnikatel navštívil živnostenský úřad podle bydliště fyzické osoby, popřípadě u právnické osoby podle sídla společnosti. Zahraniční osoba musí navštívit živnostenský úřad v sídle kraje podle adresy místa činnosti podniku nebo adresy místa činnosti organizační složky podniku. Výhodou českých podnikatelů je, že mohou navštívit jakýkoliv živnostenský úřad v České republice.

Vzory formulářů pro fyzickou či právnickou osobu lze získat na webových stránkách Ministerstva vnútra Slovenskej republiky⁵³. Formulář pro ohlášení živnosti je zvlášť pro fyzickou a právnickou osobu. S ohlášením živnosti podnikatel uvádí údaje potřebné k registraci vůči daňovému úřadu a zdravotní pojišťovně. Součástí formuláře pro fyzické osoby je přihláška k veřejně povinnému zdravotnímu pojištění a k dani z příjmu fyzických osob. Přihláška k dani z příjmu právnických osob je součástí formuláře pro právnickou osobu.

Fyzická osoba v ohlášení živnosti uvádí⁵⁴:

- osobní údaje (jméno, příjmení, akademický titul, bydliště, státní příslušnost, místo narození, pohlaví),
- obchodní jméno (jméno, příjmení popřípadě fakultativní dodatek),
- adresa pro doručení písemností,
- předmět(y) podnikání,

⁵² Po oznámení přerušeni ŽÚ, nemusí mít podnikatel označené sídlo popřípadě místo podnikání.

⁵³ *Internetové stránky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky*. Dostupné z: <http://www.minv.sk/?zivnostenske-podnikanie>. [cit. 1. března 2011].

⁵⁴ § 45, odstavec 2, zákona č. 455/1991 Zb., o živnostenském podnikání

- bylo-li přidělené identifikační číslo organizace,
- místo podnikání,
- adresu provozovny či provozoven,
- dobu podnikání, jestliže se zamýšlí provozovat živnost na dobu určitou,
- den zahájení živnosti popřípadě uvedení pozdějšího data pro ohlášení živnosti.

Právnícká osoba v ohlášení uvádí⁵⁵:

- obchodní jméno včetně právní formy,
- osobní údaje členů statutárního orgánu,
- identifikační číslo,
- předmět(y) podnikání,
- adresu provozovny,
- dobu podnikání, je-li zamýšlené provozovat živnost na dobu určitou,
- den zahájení živnosti popřípadě uvedení pozdějšího dne.

Dnem 1. 6. 2010 může právnická osoba elektronicky podat návrh na zápis společnosti do obchodního registru včetně možnosti zaplacení soudního poplatku prostřednictvím Jednotného kontaktního místa. V případě, že chce podnikatel ustanovit odpovědného zástupce, má povinnost v ohlášení uvést osobní údaje odpovědného zástupce a dále připojit jeho souhlas s výkonem této funkce.

Při ohlášení volné živnosti „Ubytovacie služby bez poskytovania pohostinských činností“ je potřebné se prokázat občanským průkazem a vyplnit formulář pro ohlášení. Výpis z registru trestů si živnostenský úřad obstará sám, jestliže jsou ohlašovatelem uvedeny veškeré potřebné údaje⁵⁶. Jestliže chce podnikatel ohlásit řemeslnou živnost „Pohostinská činnost a výroba hotových jedál pre výdajne“ nebo vázanou „Ubytovacie služby v ubytovacích zariadeniach s prevádzkovaním pohostinských činností v týchto zariadeniach a v chatovém osade do triedy 3, v kempingoch tried 3 a 4“, je nutné připojit k formuláři i doklady prokazující odbornou způsobilost samotného podnikatele či odpovědného zástupce.

Nejdříve do 5-ti dnů od doručení ohlášení, výpisu z registru trestů a uhrazení správního poplatku vydá živnostenská úřad osvědčení o živnostenském podnikání, což je od 1. 6. 2010⁵⁷ průkaz živnostenského oprávnění.

⁵⁵ § 45, odstavec 3, zákona č. 455/1991 Zb., o živnostenském podnikání

⁵⁶ Od 1. 6. 2010 živnostenský úřad zabezpečí výpis z registru trestů i pro osobu, která je státním příslušníkem členského státu Evropské unie.

⁵⁷ Průkazem živnostenského oprávnění do 1. 6. 2010 byl živnostenský list popřípadě koncesní listina.

Podnikatel poskytující ubytovací a stravovací služby se může rozhodnout pozastavit provozování živnosti za předpokladu oznámení této skutečnosti příslušnému živnostenskému úřadu. Avšak nejméně na 6 měsíců a od 1. 6. 2010 je určena i maximální délka pro přerušení provozování živnosti a to na 3 roky. Oznámení o pozastavení provozování živnosti je zpoplatněno ve výši 4€.

4.2.4 Srovnání administrativní náročnosti a správních poplatků

Nevyhnutelnou náležitostí ohlášení je úhrada správního poplatku⁵⁸. Český podnikatel, který vstupuje do živnostenského podnikání je povinen při ohlášení uhradit správní poplatek ve výši 1 000,- Kč a při každém dalším ohlášení předmětu podnikání uhradí 500,- Kč. Jestliže je českým podnikatelem současně ohlášena živnost „Ubytovací služby“ a „Hostinská činnost“, je vybírán živnostenským úřadem pouze jeden správní poplatek, který se odvíjí od toho zda se jedná o vstup do podnikání či jen o další ohlášení živnosti.

Za vydání osvědčení pro volnou živnost „Ubytovacie služby bez poskytovania pohostinských činností“ podnikatel uhradí 5€ popřípadě za řemeslnou živnost „Pohostinská činnost a výroba hotových jedál pre výdajne“ nebo vázanou „Ubytovacie služby v ubytovacích zariadeniach s prevádzkovaním pohostinských činností v týchto zariadeniach a v chatovém osade do triedy 3, v kempingoch tried 3 a 4“ je správní poplatek ve výši 15€. Jestliže bude ohlášena současně volná a řemeslná živnost, zaplatí podnikatel správní poplatek za každý předmět podnikání. Podnikatel bude mít pouze jedno osvědčení o živnostenském oprávnění, kde bude mít rozepsané dosavadní získané oprávnění⁵⁹.

Z komparace správních poplatků, která se nachází v příloze č. 2 vyplývá, že na území Slovenska je více úkonů správního orgánu při registraci změn v průběhu živnostenského podnikání zpoplatněno na rozdíl od České republiky, kde za některé úkony nejsou správní poplatky vybírány. Příkladem je oznámení o přerušení živnosti popřípadě vydání povolení na vykonávání funkce odpovědného zástupce ve více jak v jedné provozovně. Uvedené skutečnosti jsou na území Slovenska zpoplatněny.

Administrativní náročnost podnikatelů v oblasti hotelových služeb je na území obou států minimální, jelikož pro ohlášení živnosti je postačující splnění všeobecných popřípadě zvláštních podmínek provozování živnosti, předložení občanského průkazu a uhrazení

⁵⁸ Položka 24 zákona č.634/2004 Sb., o správních poplatcích, Položka 148 zákona č. 145/1995 Z. z. o správních poplatcích v z. n. p.

⁵⁹ Do 1. 6. 2010 měl živnostník na každé živnostenské oprávnění samostatný průkaz – živnostenský list.

správního poplatku. Prostřednictvím JKM na Slovensku a CRM v České republice si podnikatelé splní oznamovací povinnosti vůči orgánům veřejné správy.

4.2.5 Klasifikace ubytovacích zařízení a označení provozovny

Již v období Československé republiky se posuzoval charakter ubytovacího zařízení pomocí zákona č. 649/1919 Sb., kterým byl zřízen „Instruktorát pro podniky ku přechovávání cizinců“. Instruktor dohlížel na provozní podmínky ubytovacího zařízení a zpovídal se živnostenskému úřadu. Činnost instruktora byla bezplatná a podle jeho posouzení a návrhu bylo ubytovací zařízení na seznam, který vydávalo Ministerstvo průmyslu, obchodu a živnosti, připsáno nebo vypuštěno. První vymezení kategorií a tříd ubytovacích zařízení upravovalo vládní nařízení č. 194/1939 Sb. Hotely byly označovány třídami A, B, C a třída D byla pro ubytovací hostince. Příslušný živnostenský úřad po vyjádření živnostenského společenstva zařadil ubytovací zařízení do určité třídy. Ministerstvo vnitřního obchodu vydalo 14. 5. 1953 vyhlášku, která stanovovala cenu pokojů podle tříd. Později byla vydána oborová norma, která byla několikrát novelizována (1972, 1976, 1991) a ubytovací zařízení bylo rozdělováno do tříd označovaných písmeny. Luxusní hotel v té době byl označován A de luxe*, prvotřídní hotel A*, hotel střední kategorie B* a standardní hotel pouze písmenem B. V příloze č. 3 je současné značení ubytovacích zařízení pro kategorii hotel, penzion a v příloze č. 4 z roku 1939. Od roku 1994 vstupuje v platnost *Doporučení upravující základní ukazatele pro kategorizaci pohostinských a ubytovacích zařízení* a přihlíželo se také ke klasifikaci zemí Evropské unie⁶⁰.

Klasifikace ubytovacích zařízení v České republice

Profesní organizace v oboru hotelových služeb prosazují společně své zájmy a reprezentují státy na mezinárodní úrovni. Organizace sdružuje členy – provozovatele ubytovacích a stravovacích služeb, které vede ke zvyšování kvality poskytovaných služeb. V České republice se jedná především o Asociaci hotelů a restaurací, Sdružení podnikatelů v pohostinství, stravovacích a ubytovacích službách UNIHOST⁶¹ a Českou centrálu

⁶⁰ HOUŠEK, P., *Klasifikace ubytovacích zařízení*. MMR ČR, 2007, 104 s. ISBN 978-80-87147-00-9.

⁶¹ UNIHOST bylo založeno v roce 1992 a slouží převážně pro provozovatele v Moravském kraji. Hlavním úkolem je zastupování svých členů při jednání s orgány státní správy a podílí se také na udělování Certifikátů pro klasifikaci ubytovacích zařízení.

cestovního ruchu Czech Tourism⁶². Asociace hotelů a restaurací České republiky (dále jen „AHR ČR“) vznikla sloučením dvou subjektů HO.RE.KA ČR – Sdružení podnikatelů v pohostinství a cestovním ruchu, Národní federace hotelů a restaurací ČR dnem 25. října 2006 v Praze. AHR prezentuje, obhájí zájmy svých členů na mezinárodní úrovni a je ve styku s vládními i nevládními orgány. Mezi důležité cíle patří také zvyšování kvalifikace a zajištění rekvalifikace pracovníků v odvětví, pořádání seminářů a konferencí, které budou informovat odborníky o aktuálních možnostech a trendech. AHR ČR má sídlo v Praze - Revoluční 13. Společným cílem uvedených profesních organizací je vytvoření klasifikace, která má zlepšit orientaci zákazníků, cestovním kancelářím a agenturám, které poskytují balíčky služeb určitého hotelu. Dále se snaží o zvýšení úrovně služeb, proto jsou poskytovány podnikatelům poradenské služby.

Provozovna ubytovacího zařízení musí být řádně označena kategorií a třídou, ale už není odkazováno na systém, který má být podnikatelem využit. Provozovatel ubytovacího zařízení kategorie hotel, motel, hotel a penzion může požádat o udělení certifikátu a klasifikačního znaku za podmínky respektování požadavků vycházejících z Oficiální klasifikace pro období 2010 – 2012. Podnikatel žádající o certifikaci zašle registrační formulář, doklad o zaplacení poplatku na kontaktní adresu profesních sdružení AHR ČR popřípadě na Sdružení podnikatelů v pohostinství, stravovacích a ubytovacích službách UNIHOTEL. Registrační poplatek je ve výši 3 000,- Kč a pokud využíváme výhod členství v profesních organizacích, které spolupracují při vytváření klasifikace získá žadatel certifikát a klasifikační znak za poplatek 1 500,- Kč. Klasifikační komise přijímá žádosti, vykonává kontroly (nesmí trvat déle než měsíc) a při shledání určitých nedostatků stanovuje termíny pro jejich odstranění. Ubytovací zařízení bude zařazeno do určité kategorie a třídy podle úrovně vybavení a služeb. V případě zjištění určitých nedostatků bude nucen podnikatel odstranit rozdíly pro získání klasifikačního znaku pro zvolenou třídu ubytovacího zařízení.

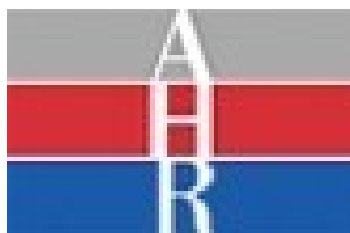
Ve svém zpravodaji Asociace hotelů a restaurací⁶³ informuje o změně systému přidělování certifikace. Jedná se o to, že certifikace nebude přidělována na fixní období, ale na 3 roky od data certifikace. Výhodou je, že se tím zaručí kontinuita systému a zvýší se zájem o certifikaci, poněvadž podnikatelé ubytovacích zařízení odmítali vstupovat v polovině či ke konci období. Vždy s blížícím koncem platnosti dané certifikace, bude podnikatel osloven a vyzván k recertifikaci s tím, aby uvedl změny oproti minulé žádosti.

⁶² Česká centrála cestovního ruchu byla zřízena v roce 1993 za účelem propagace naší země jako atraktivní destinace. Cílem je podpora příjezdového a domácího cestovního ruchu a zvýšení návštěvnosti určitých lokalit naší země včetně propagace klasifikovaných ubytovacích zařízení.

⁶³ Zpravodaj Asociace hotelů a restaurací ČR, ročník 5 – březen 2011, str. 7. MK ČR E 17283.

Tímto dojde ke zjednodušení opakované certifikace, tedy k aktualizaci změn a následné kontrole. Je nutné podotknout, že klasifikace není závazným právním předpisem a je na každém provozovateli ubytovacího zařízení, zda-li certifikaci podstoupí. Klasifikace v České republice má pouze doporučující charakter a stanovuje pouze minimální požadavky pro jednotlivé třídy ubytovacího zařízení. Společný systém, který by garantoval kvalitu služeb v podstatě neexistuje.

Obrázek 4.5 Logo AHR ČR

Zdroj: Internetové stránky AHR ČR. Dostupné z: < <http://www.hotelstars.eu/en/>>.
[cit. 1. března 2011].

Součástí Oficiální jednotné klasifikace ubytovacích zařízení jsou i požadavky na jednotlivé třídy, které vyjadřují úroveň poskytovaných služeb a vybavení. Kategorie nám určuje druh ubytovacího zařízení a podle klasifikace se dělí na hotel, motel, pension, dependence a ostatní ubytovací zařízení (kemp, chatová osada, turistická ubytovna a hotel)⁶⁴. Hotely členíme do pěti tříd a označují se hvězdičkami - * Tourist , ** Economy , ***Standard, **** First Class, ***** Luxury hotel.

Klasifikace ubytovacích zařízení na Slovensku

Na Slovensku vstoupila 1. srpna 2008 v platnost nová vyhláška č. 277, ktorou se ustanovujú klasifikačné znaky na ubytovacie zariadenia pri ich zaradovaní do kategórií a tried. Vyhláška je vyústěním spolupráce Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky a Zväzu hotelov a reštaurácií (dále jen „ZHR SR“), která má sídlo v Banské Bystrici. Jedná se o neziskovou, dobrovolnou a profesní organizaci, která sdružuje podnikatele v hotelnictví, gastronomii a cestovním ruchu. Cíl ZHR SR a AHR ČR je obdobný, proto je oboustranným přínosem spolupráce těchto dvou hlavních profesních organizací v oboru hotelnictví a gastronomie. V roce 2008 bylo uzavřeno Memorandum o jejich vzájemné spolupráci, jejichž posláním je prosazování zájmů členů – podnikatelů poskytující ubytovací a stravovací

⁶⁴Usnesení vlády č.717, Oficiální jednotná klasifikace ubytovacích zařízení České republiky

služby. Dále je snahou zvýšení prestiže těchto organizací v postavení reprezentanta oboru hotelnictví v Evropské unii. Memorandum pojednává o kooperaci v oblasti vzdělávacích programů, dodavatelsko-odběratelských vztahů, integraci v rámci Evropské unie a vzájemné výměně informací. Kromě toho je snahou AHR ČR jako člena nadnárodní asociace HOTREC – Hotels Restaurants Cafés Europe spolupracovat se ZHR SK při přístupových jednáních o zařazení ZHR SR jako člena Evropské unie do asociace HOTREC.

Změna klasifikace ubytovacích zařízení na území Slovenska byla podmíněna požadavky provozovatelů stravovacích a ubytovacích služeb, ale taky světovými trendy v hotelnictví. Velkým přínosem je možnost využití nových druhů charakteristik ubytovacích zařízení v rámci jedné kategorie. Hotel má právo po splnění určitých klasifikačních znaků se označovat přívlastkem například wellness či horský hotel. Jedná se o nový trend, který je zároveň věcí marketingu a hotelům dává možnost označit se podle stylu a způsobu zařízení.

Ubytovací zařízení se zařazují do následujících kategorií:

- hotel, garni hotel, horský hotel, kongresový hotel, wellness hotel, koupelový hotel, boutique hotel, apartmánový hotel, motel,
- hotel, penzion,
- apartmánový dům,
- turistická ubytovna,
- chatová osada, kempink, minikemp,
- tábořiště,
- ubytování v soukromí, pokoj, objekt a prázdninový byt.

Počet hvězdiček si podnikatelský subjekt Slovenské republiky přiděluje sám podle stanovených bodů, které jsou stanoveny vyhláškou. Slovenská obchodní inspekce SOI a živnostenské úřady mají pravomoc ubytovací zařízení kontrolovat. V případě zjištění, že realita neodpovídá třídě ubytovacího zařízení, kontrolori vyžadují po majiteli nápravu a v krajním případě mohou také odebrat hvězdičku.

Klasifikace ubytovacích zařízení pod záštitou evropské konfederace HOTREC

HOTREC je neziskovou konfederací národních asociací hotelů, restaurací a kaváren. Rovněž je zástupcem hotelového odvětví Evropské unie, proto dochází ke spolupráci s Evropskou komisí či Evropským parlamentem. Cílem konfederace je prosazovat a hájit zájmy hotelů a na straně druhé posílení spolupráce mezi vnitrostátními asociacemi

v pohostinství. Hlavním úkolem HOTREC je sledování politického vývoje v Evropské unii, který má nemalý dopad na odvětví hotelových služeb.

Obrázek 4.6 Oficiální logo Evropské klasifikace ubytovacích zařízení

Zdroj: Internetové stránky Hotelstars. eu. Dostupné z: < <http://www.hotelstars.eu/en/>>. [cit. 1. března 2011].

Pod záštitou konfederace HOTREC byl učiněn v roce 2009 důležitý krok vedoucí k harmonizaci klasifikačních systémů využívajících hotelové hvězdičky v Evropě. U zrodu myšlenky společné klasifikace „Hotelstars unie HSU“ stála hotelová asociace z Rakouska, České republiky, Německa, Maďarska, Nizozemí, Švédska a Švýcarska. V roce 2011 se rozrostla aliance o nové státy – Litva, Lotyšsko a Estonsko. Dále se jedná o přistoupení se Španělskem či Francií. Zájem o značku HSU mají i státy mimo Evropskou unii, ale výborem bylo rozhodnuto, že je prioritou nejprve zavést fungující systém v rámci zemí Evropské unie. Konfederace chce také zachovat značku HSU jako reprezentanta evropské sjednocené klasifikace. Dohoda mezi státy se opírá o principy⁶⁵ konfederace HOTREC, kterých je 21 jsou závazné pro členy „Hotelstars Unie“. Jedním z principů je, že klasifikace musí poskytovat hostům přesné informace a musí být v souladu s legislativními požadavky dané země. Dále může být hotelům uděleno maximálně 5*. Přehled principů naleznete v příloze č. 6. O přístup do konfederace Hotrec projevila zájem i Slovenská republika a podporou je jí právě Asociace hotelů a restaurací České republiky, která se zavázala poskytovat informace na základě uzavřeného Memoranda o spolupráci. Pro ZHR SR jsou to cenné informace, jelikož Česká republika patří mezi zakladatele Hotelstars Union.

4.3 Shrnutí komparace

V rámci diplomové práce byla stanovena hypotéza, která vychází ze společné právní úpravy z období Československé federativní republiky. Předpokládala jsem, že legislativy obou států nedoznaly zásadních změn, které by byly rozhodující při poskytování ubytovacích

⁶⁵ Principy byly schválené Valným shromážděním HOTREC v Barceloně dne 6. 11. 2009.

a stravovacích služeb. Hypotéza byla z velké části potvrzena, ale byly stanoveny následující odchylky týkající se hotelnictví v České republice a na Slovensku. Cílem je nabídnout čtenářům ucelený přehled rozdílů dle jednotlivých kritérií. Tento přehled je součástí této práce viz. zadní strana diplomové práce. Ze srovnání komparace vyplynuly následující skutečnosti.

Legislativní rámec z období Československé federativní republiky byl recipován do legislativy obou států, ale největší změny lze pozorovat v živnostenských zákonech. Živnostenský zákon České republiky je vůči podnikatelům liberálnější ať už na začátku podnikání nebo v jeho samotném průběhu.

Tabulka 4.7 Vyřízení živnostenského oprávnění

	Česká republika	Slovenská republika
Podání formuláře pro FO / PO	<ul style="list-style-type: none"> • CRM – Jednotný registrační formulář • poštou na ŽÚ • elektronicky na ŽÚ • CzechPOINT 	<p>návštěva živnostenského úřadu podle bydliště FO či sídla PO</p> <p>zahraniční osoba dle sídla kraje podle adresy místa činnosti podniku</p>
Správní poplatky	<ul style="list-style-type: none"> ○ ohlášení živnosti při vstupu do podnikání 1 000,- Kč ○ další ohlášení živnosti 500,- Kč 	<ul style="list-style-type: none"> ○ volná živnost 5€ ○ řemeslná, vázaná živnost 15€
Ohlášení více živností	<p>1 živnostenské oprávnění = více předmětů podnikání = 1 správní poplatek</p> <p>V HOTOVOSTI NA ŽÚ</p>	<p>1 živnostenské oprávnění = více předmětů podnikání = správní poplatek za každý předmět</p> <p>SPRÁVNÍ POPLATEK VE FORMĚ KOLKOVÉ ZNÁMKY</p>
Průkaz živnostenského oprávnění	výpis ze živnostenského rejstříku	osvědčení o živnostenském oprávnění

*Zdroj: zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání
zákon č. 455/1991 Zb., o živnostenskom podnikání*

Pro získání živnostenského oprávnění musí podnikatel splňovat všeobecné a zvláštní podmínky pro provozování živnosti. Všeobecné podmínky jsou v obou státech shodné, až na podmínku posuzování bezúhonnosti. Za bezúhonného není na území Slovenska považována osoba, jestliže spáchala úmyslný trestný čin, který je taxativně vymezen v živnostenském zákoně nebo se dopustila úmyslného trestního činu jehož skutková podstata souvisí s předmětem podnikání. Novelou živnostenského zákona, která je provedená zákonem č. 155/2010 Sb., se posuzuje bezúhonnost na území České republiky jinak pro ohlášení živnosti a při provozování živnosti. Při ohlášení živnosti živnostenský úřad zkoumá, zda

osoba nespáchala úmyslný trestní čin v souvislosti s podnikáním a souvislosti s předmětem podnikání. Pouze souvislost s podnikáním se zkoumá při provozování živnosti. Domnívám se, že je bezúhonnost na území České republiky definována přísněji a to z důvodu, že se při posuzování bezúhonnosti živnostenský úřad zkoumá, zda nebyl spáchán úmyslný trestní čin v souvislosti s podnikáním, kdežto na Slovensku je zkoumána pouze skutková postata trestného činu s předmětem podnikání.

Bezúhonnost osoby se prokazuje výpisem z registru trestů, který si živnostenský úřad v obou státech obstará sám. V České republice si může živnostenský úřad vyžádat výpis pouze pro fyzickou a právnickou osobu, ale na Slovensku si živnostenský úřad obstará výpis i pro zahraniční osobu. Tím se zahraniční osobě na Slovensku sníží administrativní náročnost spojená s dokladováním tohoto výpisu. Domnívám se, že se jedná o značnou výhodu, která přispívá k tomu, že mají všechny osoby stejný přístup k podnikání bez ohledu na státní příslušnost.

Kromě všeobecných podmínek musí podnikatel splňovat i zvláštní podmínky pro provozování živnosti, je-li to zákonem u konkrétních druhů živností vyžadováno. Jestliže podnikatel sám nesplňuje podmínku odborné způsobilosti, naskytuje se mu možnost **ustanovení odpovědného zástupce**. V České republice může být odpovědný zástupce současně pro 4 podnikatele, ale na Slovensku pouze 1. V tomto ohledu je slovenská koncepce přísnější, jelikož odpovědný zástupce musí být pouze v pracovním vztahu k podnikateli a tím je zabezpečena jeho „fyzická“ přítomnost v provozovně, za kterou nese odbornou odpovědnost. Požadavek pracovního poměru nemusí být splněn pouze v případě, že odpovědným zástupcem je manžel(ka) nebo přímý příbuzný podnikatele, který provozuje hotelové služby. Odpovědný zástupce v České republice může být v jakémkoliv smluvním vztahu k podnikateli tj. kromě pracovně-právního vztahu také na základě smlouvy podle občanského nebo obchodního zákoníku. Tím nelze zaručit, že odpovědný zástupce je zároveň osobou, která odpovídá za provoz. Příkladem toho je má vlastní zkušenost. Pracuji v penzionu v pozici provozní, kde jsem odpovědná za plynulý chod ubytovacího zařízení, restaurace včetně nabízených doplňkových služeb. Odpovědným zástupcem je ustanovena osoba, se kterou nejsem při plnění svých pracovních povinností v žádném kontaktu. Provozovna je označena jménem a příjmením osoby odpovědně za činnost provozovny, která není shodná s osobou ve funkci odpovědného zástupce, který je zapsán v živnostenském rejstříku.

Administrativní náročnost včetně správních poplatků

Podnikatel na území České republiky může navštívit kterýkoliv obecní živnostenský úřad, CzechPoint popřípadě zaslat JRF elektronicky nebo poštou na jakýkoliv živnostenský úřad. Slovenský podnikatel musí navštívit živnostenský úřad a řídit se podle bydliště fyzické osoby nebo sídla své společnosti u právnické osoby. Zahraniční osoba, která chce zahájit podnikání v oblasti hotelových služeb na území Slovenska musí navštívit živnostenský úřad dle sídla kraje podle adresy svého podniku.

Po splnění všeobecných popřípadě zvláštních podmínek provozování živnosti, zbývá podnikateli uhradit správní poplatek za ohlášení živnosti. Výhodou českých podnikatelů je, že při současném ohlášení více živností, bude vybrán správní poplatek pouze jednou. Na Slovensku musí podnikatel uhradit správní poplatek ve formě kolku za každý ohlášený předmět a je příjmem státu ne rozdíl od České republiky, kde jsou vybrané správní poplatky příjmem obce. Právní úprava týkající se správních poplatků je na území České republiky velice shovívá vůči podnikatelům, porovnáme-li to se systémem správních poplatků na Slovensku, kde jsou zpoplatněny skoro veškeré úkony živnostenského úřadu. Příkladem je již zmiňované přerušení živnosti nebo vydání o zrušení živnostenského oprávnění. Domnívám se, že v této oblasti by se mohla česká úprava správních poplatků inspirovat a tím přispět i do státní pokladny. S ohlášením živnosti mohou podnikatelé na území obou států učinit registraci vůči orgánům veřejné správy. Tím se snížila administrativní náročnost podnikatele, jelikož nemusí oznamovat zahájení podnikatelské činnosti každému orgánu zvlášť. Živnostenské oprávnění vzniká v České republice dnem ohlášení a na Slovensku má podnikatel možnost uvést v ohlášení i pozdější den zahájení podnikatelské činnosti.

Obory živností v oblasti hotelnictví

V obou státech živnostenský zákon rozeznává vícero druhů živností, které jsou spojeny s poskytováním hotelových služeb. V následující tabulce jsou shrnuty živnostenské oprávnění v oblasti hotelnictví v České republice i na Slovensku.

Tabulka 4.8 Shrnutí živnostenských oprávnění v oblasti hotelnictví

	Česká republika	Slovenská republika
Ubytovací služby bez stravování	obor činnosti 55 „Ubytovací služby“ volná živnost	„Ubytovacie služby bez poskytovania pohostinských činností“ volná živnost
NEJÍ POŽADOVÁNA ODBORNÁ ZPŮSOBILOST, POUZE SPLNĚNÍ VŠEOBECNÝCH PODMÍNEK		

Příprava a prodej jídel restaurace	„Hostinská činnost“ řemeslná živnost	„Pohostinská činnost a výroba hotových jídel pre výdajne“ řemeslná živnost
NUTNÁ ODBORNÁ ZPŮSOBILOST		
Hotel poskytující celodenní stravování	„Hostinská činnost“ řemeslná živnost	„Ubytovacie služby v ubytovacích zariadeniach s prevádzkovaním pohostinských činností v týchto zariadeniach a v chatovém osade do triedy 3, v kempingoch tried 3 a 4“ ohlašovací vázaná živnost

Zdroj: zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, zákon č. 455/1991 Zb., o živnostenskom podnikání

Současné provozování ubytovacích a stravovacích služeb

Podnikatel, který chce zároveň poskytovat stravovací a ubytovací služby, musí splňovat i zvláštní podmínky pro provozování živnosti. V České republice musí získat živnostenské oprávnění pro živnost „Hostinská činnost“ a na Slovensku oprávnění pro vázanou živnost „Ubytovacie služby v ubytovacích zariadeniach s prevádzkovaním pohostinských činností v týchto zariadeniach a v chatovém osade do triedy 3, v kempingoch tried 3 a 4“. Jelikož se jedná v České republice o řemeslnou živnost, musí podnikatel splňovat odbornou způsobilost, od které se odvíjí požadovaná praxe. Předloží-li český podnikatel doklad o odborné způsobilosti v oboru, nemusí dokládat praxi v oboru. Zdalí podnikatel doloží odbornou způsobilost v příbuzném oboru nebo jí má na základě rekvalifikace, zkrátí se povinná praxe na 1 rok. V případě nedoložení dokladu o odborné způsobilosti je nutná 6-ti letá praxe v oboru.

Na území Slovenska musí podnikatel splňovat způsobilost vázané živnosti, která je přímo dána v příloze č. 2, zákona č. 455/1991 Zb., o živnostenskom podnikání. Podnikatel musí disponovat dokladem o ukončení vysokoškolského vzdělání prvního nebo druhého a 2 let praxe v oboru nebo vyššího odborného vzdělání a 3 let praxe v oboru nebo úplného středního všeobecného vzdělání popřípadě úplného středního odborného vzdělání a 4 let praxe v oboru. Od výše uvedeného vzdělání se potom odvíjí požadovaná praxe v oboru. Například v případě dokladu o ukončení středního odborného vzdělání je zapotřebí minimálně 4-leté praxe v oboru. Na území Slovenska je živnost pro poskytování ubytovacích a stravovacích služeb zařazena mezi živnosti vázané, proto je striktně stanovená způsobilost a k tomu odpovídající praxe, která je v oblasti hotelnictví velmi důležitá.

Domnívám se, že je živnostenský zákon České republiky vůči podnikatelům, kteří chtějí zahájit činnost velice liberální. Z mého pohledu tato skutečnost může zapříčinit, že se prohloubí neprofesionální chování provozovatelů hotelových služeb a to z důvodu, že není požadována dostačující praxe, která by deklarovala určité zkušenosti. Možnost zahájit podnikání po absolvování odborného studia je příliš shovívavé s přihlédnutím k současnému stavu vzdělání v tomto oboru, kde je praxe během studia zcela minimální. Na upadající úroveň znalostí, dovedností a zkušeností absolventů odborných škol upozorňují i profesní organizace působící v této oblasti. Právě jedním z cílů asociací na území České republiky je zvýšit úroveň vzdělání a tím pozvednout prestiž odborných škol v podvědomí veřejnosti, z důvodu snižujícího zájmu o studium v oblasti hotelnictví.

Stravovací služby

V případě, že podnikatel chce poskytovat **pouze stravovací služby**, musí mít podnikatel v České republice oprávnění pro řemeslnou živnost „Hostinská činnost“ a slovenský podnikatel pro řemeslnou živnost „Pohostinská činnost a výroba hotových jídel pre výdajne“. Rozdíl je v tom, že český podnikatel může v rámci této živnosti poskytovat taktéž ubytovací služby. Slovenský podnikatel nemusí od 1. 8. 2011 dokladovat praxi, jestliže byla doložena odborná způsobilost v oboru. V České republice je to obdobné, povinná praxe u řemeslných živností byla odstraněna již novelou živnostenského zákona v roce 2008. Nedoloží-li podnikatel doklad o odborné způsobilosti, je na Slovensku požadována 10 let praxe oproti České republice, kde je vyžadována praxe v délce 6-ti let. V případě, že podnikatel získal odbornou způsobilost rekvalifikací, je vyžadována po podnikateli na území České republiky praxe ve výši 1 roku a na Slovensku pouze 6-ti měsíční. Po absolvování rekvalifikace je požadována zcela minimální praxe a přesto tato skutečnost je důvodem častých kritik ze strany veřejnosti. Domnívám se, že pro zachování standardu stravovacích služeb, je požadovaná praxe nezbytná. Na druhou stranu si uvědomuji, že rekvalifikačního kurzu se právě účastní osoby bez práce popřípadě vzdělání a požadovaná praxe jim právě neulehčí cestu k získání živnostenského oprávnění.

Ubytovací služby

Poskytování přechodného ubytování patří v obou státech mezi živnosti volné a tak podnikatel pro získání živnostenského oprávnění musí splňovat pouze všeobecné podmínky pro provozování živnosti. Rozdíl mezi srovnávanými státy spočívá v tom, že

v České republice v rámci této živnosti mohou podnikatelé také podávat snídaně v ubytovacích zařízeních s kapacitou do 10-ti lůžek včetně přistýlek.

Provozovna ubytovacího zařízení dle živnostenských zákonů musí být viditelně označena dále kategorií a třídou ubytovacího zařízení. Přímou v živnostenském zákoně České republiky není odkazováno jakého systému má podnikatel využít. Přesto jedinou možností je využít oficiální jednotné klasifikace ubytovacích zařízení České republiky 2010 – 2012, která má pouze doporučující charakter. Proto nelze podnikatelům nařídít, aby jejich provozovna byla za poplatek certifikována dle požadavků jednotlivých tříd této klasifikace. Často se podnikatelé domnívají, že mohou přidělit svému ubytovacímu zařízení počet hvězdiček podle svého uvážení, ale není tomu tak. Samotný živnostenský úřad nezkoumá, zdali poskytovaná kvalita služeb odpovídá třídě ubytovacího zařízení, ale je v jeho kompetenci kontrolovat či sankcionovat nesplnění povinnosti označení ubytovacího zařízení kategorií a třídou. Jestliže ubytovací zařízení deklaruje určitou kvalitu služeb a není tomu tak, může Česká obchodní inspekce usoudit, že se podnikatel dopustil nekalé, obchodní praktiky. Věřím, že se do budoucna zvýší počet ubytovacích zařízení, které se nechají certifikovat a to z důvodu, že došlo ke zrušení fixního období pro udělování certifikace. Nyní budou přidělovány hvězdičky na dobu 3 let od data certifikace. Recertifikace ubytovacího zařízení bude pouze formalitou, jelikož provozovatel uvede pouze změny, které v ubytovacím zařízení nastaly a následně dojde ke kontrole. Tato změna zapříčinila snížení administrativní náročnosti, která souvisela s opakovanou certifikací a poskytováním informací, které byly již jednou ze strany podnikatele uváděny.

Na Slovensku je povinná klasifikace, která hájí zájmy nejen podnikatelů, ale samotných hostů. Klasifikace je upravena vyhláškou č. 277, kterou se ustanovují klasifikační znaky na ubytovacie zariadenia pri ich zaradovaní do kategórií a tried. Vyhláška, která vstoupila v platnost v roce 2008 umožňuje podnikatelům značení hotelů s přívlastkem, který vystihuje druh a styl daného zařízení. Domnívám se, že se jedná o koncept klasifikace, který je v souladu se světovými trendy hotelového sektoru.

Jelikož bylo poukázáno na rozdíly v obou zemích, přistupme k odpovědím, zda je výhodnější pro podnikatele poskytující ubytovací a stravovací služby podnikat v České republice nebo na Slovensku. Značnou **výhodou podnikání v oblasti hotelových služeb v České republice** je, že podnikatel může navštívit kterýkoliv obecní živnostenský úřad v České republice nebo využít služby CzechPoint za poplatek 50,- Kč popřípadě může poštou nebo elektronicky zaslat formulář JRF na zvolený živnostenský úřad.

Další výhody pro českého podnikatele poskytující hotelové služby jsou následující:

- liberálněji definované zvláštní podmínky pro provozování živnosti,
- odpovědný zástupce může být v jakémkoliv smluvním vztahu k podnikateli (nemusí se jednat o zaměstnance),
- při současném ohlášení více předmětů podnikání, je vybrán správný poplatek pouze jednou.

Dalším kladem českého podnikatele je, že pro souběžné provozování ubytovacích a stravovacích služeb je postačující řemeslná živnost „Hostinská činnost“. Jelikož je při současném ohlášení více předmětů podnikání vybrán správný poplatek pouze jednou, mohou podnikatelé zároveň ohlásit volnou živnost s oborem činnosti 55 „Ubytovací služby“ v rámci živnosti volné „Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona“. Délka požadované praxe v závislosti k dokladům prokazující odbornou způsobilost je výrazně nižší než je tomu na Slovensku. Důvodem toho je, že podnikatel na Slovensku musí pro poskytování hotelových služeb získat živnostenské oprávnění pro vázanou živnost, kde je požadována vyšší odborná způsobilost.

V rámci činnosti 55 „Ubytovací služby“ může český podnikatel také podávat snídaně v ubytovacích zařízeních s kapacitou do 10-ti lůžek včetně přistýlek (na Slovensku by musel podnikatel disponovat i živnostenským oprávněním pro poskytování stravovacích služeb).

Živnostenský zákon Slovenské republiky je vůči podnikatelům z hlediska požadavku na odbornost náročnější než je tomu v České republice. Administrativní náročnost ohlášení živnosti je minimální a značnou výhodou pro podnikatele – zahraniční osobu je, že živnostenský úřad po uvedení potřebných údajů obstará výpis z registru trestů, což v České republice není možné.

Závěrem je možné doporučit, aby v České republice byl zaveden povinný systém klasifikace ubytovacích zařízení, který by garantoval kvalitní služby a vybavení pokojů. Hvězdičky mohou někdy klamat a host může být v České republice stále překvapen, co ho uvnitř hotelu čeká.

5 Závěr

Stěžejním cílem předložené diplomové práce bylo srovnání hotelových služeb v České republice a na Slovensku, a to co možná nejpřesnější zjištění rozdílů týkající se podnikání na základě živnostenského oprávnění v oblasti ubytovacích služeb a veřejného stravování. První kapitola práce pojednává o obecných rysech živnostenského podnikání a podmínkách pro získání živnostenského oprávnění na území České republiky. Druhá kapitola se zaměřuje na subjekty oprávněné provozovat živnost na území Slovenska a právní povahu živnostenského oprávnění. V poslední části práce je provedeno srovnání podmínek pro hotelové služby v obou státech. Komparace byla prováděna na základě kritérií, které nás měly seznámit s problematikou týkající se získání živnostenského oprávnění, obory živností v oblasti hotelnictví, administrativní náročností a označení provozovny dle klasifikace ubytovacích zařízení. Neopomenutelným kritériem jsou také správní poplatky na úseku živnostenského podnikání.

V rámci diplomové práce byla stanovena hypotéza, která vychází ze společné právní úpravy z období Československé federativní republiky. Předpokládala jsem, že legislativy obou států nedoznaly zásadních změn, které by byly rozhodující při poskytování hotelových služeb. Z provedené komparace jsem vyvodila závěr, že zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů nedoznal zásadních změn, které by byly rozhodující pro podnikání na základě živnostenského oprávnění v oblasti hotelových služeb. Přesto je živnostenský zákon České republiky liberálnější vůči podnikatelům než na Slovensku. Je to dáno především tím, že jsou v České republice shovívavěji definovány podmínky pro vstup do podnikání. Český podnikatel může ohlásit živnost na kterémkoliv obecním živnostenském úřadě, kdežto na Slovensku se musí podnikatel řídit podle místně příslušného živnostenského úřadu. V obou státech je administrativní náročnost podnikatele minimální, jelikož mohou s ohlášením živnosti učinit i oznamovací povinnosti vůči orgánům veřejné správy.

Startovací podmínky pro podnikatele, který provozuje hotelové služby jsou příznivější v České republice a to z důvodu, že podnikateli postačuje řemeslná živnost s požadovanou minimální praxí, která se odvíjí od odborné způsobilosti. V případě, že podnikatel disponuje vzděláním v oboru, dokladování praxe není nutné. Slovenská úprava živnostenského zákona je přísnější, jelikož podnikatel musí získat živnostenské oprávnění pro vázanou živnost a tím jsou požadovány vyšší nároky na vzdělání podnikatele, co se týká způsobilosti a praxe. Podnikatelům, kteří nesplňují odbornou způsobilost se naskytuje možnost ustanovení

odpovědného zástupce. I v této oblasti je česká legislativa mírnější a to z důvodu, že odpovědný zástupce nemusí být v pracovním poměru k podnikateli, který poskytuje hotelové služby. V této souvislosti nutno podotknout, že v České republice může být odpovědný zástupce ve funkci až pro čtyři podnikatele, kdežto na Slovensku pouze pro jednoho.

Oficiální klasifikace ubytovacích zařízení v České republice má pouze doporučující charakter a tak záleží na samotném podnikateli, zda certifikaci podstoupí. Domnívám se, že inspirací může být právě zavedení povinného systému klasifikace, který by byl přínosný nejen pro podnikatele ale i samotné klienty, kteří využívají hotelových služeb. Výhodou také je, že podnikatel má na Slovensku možnost označit hotel přívlastkem, který vystihuje styl ubytovacího zařízení, což je nyní v souladu se světovými trendy v oblasti hotelnictví.

Podnikatelská činnost v oblasti hotelových služeb vyžaduje odbornost zaměstnanců, ale i samotných podnikatelů. Tím vyvstává otázka, zda nejsou v České republice až příliš liberálně definovány podmínky pro podnikatele ve vztahu ke stále se zvyšujícím se nárokům klientů. Domnívám se, že si daná oblast заслужuje širší zkoumání z pohledu, zda právní úprava živnostenského zákona České republiky není příliš zjednodušující a usnadňující pro podnikatele, kteří by měli mít určité znalosti a především zkušenosti v odvětví ubytovacích služeb a veřejného stravování.

Co lze očekávat v budoucnu? Změny v živnostenském zákoně České a Slovenské republiky budou reagovat na další potřeby harmonizace právních norem a tedy i v oblasti podnikání s obdobnými normami a praxí členských států Evropské unie, kde zákony upravující podnikání prošly delším historickým vývojem. Lze snad doporučit to, aby při schvalování novel bylo postupováno s větší rozvahou, aby jejich čestnost nebyla tak vysoká.

Seznam použité literatury a pramenů

Monografie

- [1] BERÁNEK, J. *Provozujeme pohostinství a ubytování*. 1. vydání. Praha: MAG Consulting, 2004. 180 s. ISBN 80-86724-02-6.
- [2] HOUŠEK, P. *Klasifikace ubytovacích zařízení*. MMR ČR. 2007. 104 s. ISBN 978-80-7357-293-8.
- [3] MRAČKO, M. *Živnostenské právo a právo ochrany spotřebitelů*. 1. vydání. Bratislava: EPOS, 2007. 255 s. ISBN 808-057-729-2.
- [4] PELTRÁM, A. *Jak podnikat v EU? Hotely, restaurace, kavárny*. 1. vydání. Praha: Vysoká škola mezinárodních a veřejných vztahů Praha o. p. s., 2004. 8 s. ISBN 80-86747-12-3.
- [5] ŠTĚPÁNOVÁ, S. *Zakládáme a provozujeme živnost: podnikání podle živnostenského zákona*. 1. vydání. Brno: Computer Press, 2007. 210 s. ISBN 978-80-251-1735-4.
- [6] ZICHOVÁ, J. *Živnostenské podnikání*. 1.vydání. Ostrava: Key Publishing, 2008. 196 s. ISBN 978-80-7418-001-9.

Články v časopisech nebo sbornících

- [7] STÁREK, V. COT business. *Hotelové hvězdičky v novém*. únor 2009. č. 2. 68 s. ISSN 1212-4281.

Právní předpisy

- [8] Nařízení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností.
- [9] Usnesení vlády č.717, Oficiální jednotná klasifikace ubytovacích zařízení České republiky.
- [10] Vyhláška č. 137/1998 Sb., o obecných technických požadavcích na výstavbu, ve znění pozdějších předpisů.
- [11] Vyhláška č. 277/2008 Z. z., ktorou se ustanovujú klasifikačné znaky na ubytovacie zariadenia pri ich zaradovaní do kategórií a tried.

- [12] Zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů.
- [13] Zákon č. 513/1991., Obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
- [14] Zákon č. 513/1991 Zb., Obchodný zákonník, v znení neskorších predpisov.
- [15] Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.
- [16] Zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů.
- [17] Zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů.
- [18] Zákon č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělání), ve znění pozdějších předpisů.
- [19] Zákona č. 365/2004 Z.z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačného zákona), v znení neskorších predpisov.
- [20] Zákon č. 337/1992 Sb., o správě a daní a poplatků, ve znění pozdějších předpisů.
- [21] Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.
- [22] Zákon č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch, v znení neskorších predpisov.
- [23] Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.
- [24] Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů.

- [25] Zákon č. 570/1991 Sb., o živnostenských úřadech, ve znění pozdějších předpisů.
- [26] Zákon č. 455/1991 Zb., o živnostenském podnikání, v znění neskorších předpisů.

Elektronické zdroje

- [27] *Internetové stránky AHR ČR*. Dostupné z: <<http://www.hotelstars.eu/en/>>. [cit. 1. března 2011].
- [28] *Internetové stránky BusinessInfo – JKM*. Dostupné z : <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/zivnostenskepodnikani/adresyjednotnychkonta-ktnich-mistjkm/1000574/55677/>>. [cit. 10. února 2011].
- [29] *Internetové stránky Hotelstars. eu*. Dostupné z: < <http://www.hotelstars.eu/en/>>. [cit. 1. března 2011].
- [30] *Internetové stránky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky*. Dostupné z: <<http://www.minv.sk/?zivnostenske-podnikanie>>. [cit. 1. března 2011].
- [31] *Internetové stránky Slovenská živnostenská komora*. Dostupné z: < <http://www.szk.sk/vyhody-clenov-szk/> >. [cit. 1. března 2011].
- [32] *Internetové stránky Slovenský živnostenský zväz*. Dostupné z: <<http://www.szz.sk/szz/pages/C8lenstvo/vFDhody-E8lenstva.php>>[cit. 1. března 2011].
- [33] *Internetové stránky Štatistický úrad Slovenskej republiky*. Dostupné z : <http://www.statistics.sk/pls/elisw/casovy_Rad.procDlg>. [cit. 10. února 2011].
- [34] *Internetové stránky Živnostenský registr Slovenskej republiky*. Dostupné z: < <http://www.zrsr.sk/> >.[cit. 1. března 2011].

Seznam použitých zkratek

AHR ČR	Asociace hotelů a restaurací České republiky
CRM	Centrální registrační místa
CzechPOINT	Kontaktní místo veřejné správy
ČR	Česká republika
EHP	Evropský hospodářský prostor
EU	Evropská unie
FO	Fyzická osoba
HACCP	Hazard Analysis Critical Control Points
HO. RE. KA ČR	Hotely, restaurace, kavárny České republiky
HOTREC	Hotels Restaurants Cafés Europe
JKM	Jednotná kontaktní místa
JRF	Jednotný registrační formulář
PO	Právnícká osoba
SOI	Slovenská obchodná inšpekcia
SR	Slovenská republika
SŽK	Slovenská živnostenská komora
SŽZ	Slovenský živnostenský zväz
UEAPME	Evropské sdružení malých a středních podniků a řemeslníků
UNIHOST	Sdružení podnikatelů v pohostinství, stravovacích a ubytovacích službách
ZAP	Zjednodušení administrativních postupů při vstupu a v průběhu podnikání
ZHR SR	Zväz hotelov a reštaurácií Slovenskej republiky
ZO	Zahraniční osoba
ŽÚ	Živnostenský úřad

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že

- jsem byl(a) seznámen(a) s tím, že na mou diplomovou (bakalářskou) práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou (bakalářskou) práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že jeden výtisk diplomové (bakalářské) práce bude uložen v Ústřední knihovně VŠB-TUO k prezenčnímu nahlédnutí a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové (bakalářské) práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové (bakalářské) práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou (bakalářskou) práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne

Bc. Sandra Draganová

Adresa trvalého pobytu studenta:
Horní Lán 15/1200
779 00 OLOMOUČ

Seznam příloh

Příloha číslo 1:	Úkony provádějící CRM v České republice
Příloha číslo 2:	Správní poplatky ve vztahu k živnostenskému podnikání
Příloha číslo 3:	Certifikát ubytovacího zařízení pro kategorii hotel a penzion
Příloha číslo 4:	Značení podniků z roku 1939
Příloha číslo 5:	Kategorie a třídy ubytovacích zařízení Slovenské republiky
Příloha číslo 6:	Charakteristika jednotlivých druhů ubytovacích zařízení kategorie hotel
Příloha číslo 7:	21 principů konfederace HOTREC